

VOORONTWERP VAN DECREET OVER HET ONDERWIJS XXXIV

Samenvatting

Dit decreet bevat bepalingen die een aantal bestaande niveau- en themadecreten over onderwijs wijzigen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit onderwijsdecreet XXXIV beoogt volgende doelstellingen te realiseren.

- A. Een aanvulling en verbetering van een aantal bestaande decreten.

Bij hervormingen die zich als gevolg van het legaliteitsbeginsel altijd in een decretale context afspelen, is het niet altijd mogelijk alle consequenties dadelijk in te schatten. Ook de toepassing in de praktijk brengt mee dat een aantal decretale bepalingen nog moeten verfijnd worden. Er dienen zich nieuwe situaties aan, waardoor het nodig is dat de bestaande regelgeving, via verbeteringen, het steeds weer evoluerend onderwijsveld volgt. De betrokken doelgroepen (scholen, instellingen, centra en personeel) vragen dan ook dat de overheid omwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid zo snel mogelijk de nieuwe decretale bepalingen verder verfijnt of aanpast.

Meerdere artikelen in dit decreet bevatten dan ook een aantal technische correcties, verduidelijkingen en aanvullingen van bestaande thema- en niveaudecreten.

- B. Een reeks maatregelen tot vereenvoudiging in zijn meest ruime zin.

Het gaat hier om vereenvoudigingen in de ruime zin van het woord: verminderingen van administratie en verbetering van juridische teksten. Dit onderwijsdecreet bevat juridisch-technische verbeteringen of het in overeenstemming brengen van de onderwijsregelgeving onderling en met andere regelgeving.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De kwantiteit en toenemende techniciteit van de regelgeving is de afgelopen jaren, zowel internationaal, federaal als op Vlaams niveau stelselmatig gegroeid. Ook binnen de sector onderwijs wordt er steeds meer en steeds sneller nieuwe en bijkomende regelgeving gecreëerd. De duurzaamheid van decretale bepalingen neemt af.

Jaarlijks ontstaan er situaties zoals hierboven onder A beschreven die leiden tot genummerde decreten.

Deze situaties worden veelal veroorzaakt door de snelheid en de hoeveelheid van verschillende regelgevende processen (waaronder ook dat van het genummerd decreet) die vaak gelijktijdig lopen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In chronologische volgorde van de bestaande decreten die worden aangevuld en gewijzigd bevat dit voorontwerp van decreet 14 hoofdstukken.

Hieronder wordt een overzicht van de belangrijkste bepalingen gegeven (louter technische correcties worden enkel bij de artikelsgewijze bespreking toegelicht).

Leerplichtonderwijs en internaten (wijzigingen van decreet basisonderwijs, codex secundair onderwijs, decreet kwaliteit en decreet internaten)

Vrijheidsbeperkende maatregelen (afzondering en fixatie)

Op dit moment bestaat er in het onderwijs geen regelgeving over het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen, in het bijzonder over afzondering en fixatie. Vrijheidsbeperkende maatregelen zijn alle maatregelen die een beperking van keuzevrijheid en/of contact met de buitenwereld van de leerling/interne inhouden.

De twee meest verregaande vormen van vrijheidsbeperkende maatregelen zijn afzondering en fixatie. Afzondering is het verblijf van een leerling/interne in een daartoe speciale voorziene individuele afzonderingskamer, of in een andere individuele ruimte die hij niet zelfstandig kan verlaten (dus niet iemand in de hoek of in een aparte kamer die niet op slot is, zetten). Fixatie is elke handeling of elk gebruik van materiaal die de bewegingsvrijheid van de persoon beperkt, verhindert of belemmert, waardoor de persoon niet zelfstandig zijn bewegingsvrijheid kan herwinnen. Afzondering en fixatie zijn in principe volgens de strafwet verboden.

Scholen, centra voor deeltijds beroepsonderwijs en onderwijsinternaten moeten echter in uitzonderlijke situaties maatregelen inzake afzondering en fixatie kunnen nemen, bijvoorbeeld om de veiligheid te bewaren. In dat geval kunnen ze zich wel op de noodtoestand beroepen, maar de noodtoestand biedt zeer weinig duidelijkheid voor het personeel van de school, het centrum of het

onderwijsinternaat en voor de leerling of interne van wie de rechten ook gevrijwaard moeten worden.

Een kader is dus noodzakelijk om enerzijds de rechten van het kind te vrijwaren en anderzijds om rechtszekerheid en duidelijkheid te geven aan het personeel van de onderwijsinstellingen. Zo worden personeelsleden en leerlingen beter beschermd. De vraag naar duidelijkheid inzake afzondering en fixatie leeft ook bij de schoolteams, de pedagogische begeleiding, de onderwijsinspectie en andere instanties die zich focussen op kinderrechten zoals het Kinderrechtencommissariaat. Deze artikelen komen tegemoet aan deze vragen en creëren een regelgevend kader voor afzondering en fixatie.

Naast het creëren van een kader met betrekking tot afzondering en fixatie, is het vooral belangrijk dat er wordt ingezet op de preventie van afzondering en fixatie binnen het onderwijs.

Afzondering en fixatie zijn verboden behalve onder bepaalde voorwaarden. Het is dus uitdrukkelijk niet de doelstelling van dit decreet om afzondering en fixatie te normaliseren. De doelstelling van dit decreet is om een duidelijk beperkend kader op te leggen waarbij de zeer uitzonderlijke gevallen waarbij afzondering en fixatie toegestaan zijn, worden bepaald.

Het ontwikkelen van een kader en het gebruik van afzondering of fixatie is enkel mogelijk samen met een beleid inzake preventie van afzondering en fixatie, bewustmaking de gevolgen van afzondering en fixatie voor het kind. Er wordt dus verwacht dat een school of onderwijsinternaat zich voornamelijk focust op het ontwikkelen van een algemeen beleid ter preventie van afzondering en fixatie en op een individueel beleid bij kinderen voor wie zo'n individueel beleid noodzakelijk is om afzondering en fixatie te vermijden.

Binnen de residentiële jeugdhulp wordt er ook gebruik gemaakt van afzondering en fixatie. Een nieuw herwerkt kader voor afzondering en fixatie wordt ook opgenomen in het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht (hierna: DRM) met het decreet van xx.

Vaak werkt de residentiële jeugdhulp nauw samen met scholen (voor het buitengewoon onderwijs). Het is dus niet wenselijk dat het kader binnen onderwijs volledig verschillend is van het kader binnen de jeugdhulp. Het kader van het DRM vormt dus een inspiratie voor het kader binnen onderwijs, ook omdat dit kader gebaseerd is op "*de intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede residentiële jeugdhulp*" dat een brede mensenrechtenanalyse bevat die ook van toepassing kan zijn op onderwijs. Het luik met betrekking tot vrijheidsbeperkende maatregelen is maar een klein onderdeel van het DRM. Het DRM gaat zeer ruim en bevat allerlei bepalingen die relevant zijn binnen de jeugdhulp, maar niet binnen onderwijs. Het DRM van toepassing maken op onderwijs is dus absoluut geen optie.

Onderwijs is een ander beleidsdomein en heeft een eigen specifiek kader en een eigen manier van werken. De focus ligt op leren, veel scholen passen afzondering en fixatie nooit toe. Daarom wordt er dus voor onderwijs een eigen kader

uitgewerkt. Dit kader wordt ingeschreven in het decreet basisonderwijs, de Codex Secundair Onderwijs, het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs en het decreet onderwijsinternaten.

Enkel basisonderwijs (wijzigingen van decreet basisonderwijs)

Verlengd verblijf buitengewoon kleuteronderwijs

Op dit moment is er een ongelijkheid tussen het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs wat betreft de mogelijkheid tot verlenging van het verblijf in het kleuteronderwijs. Een leerling met eenzelfde IAC-verslag kan in het buitengewoon kleuteronderwijs een jaar langer blijven dan in het gewoon kleuteronderwijs. Dit is een ongelijkheid die weggewerkt moet worden. Aangezien het niet wenselijk is om leerlingen langdurig in het kleuteronderwijs te houden en de overstap naar lager onderwijs uit te stellen in het gewoon onderwijs, worden het buitengewoon en gewoon kleuteronderwijs gelijkgesteld door in het buitengewoon kleuteronderwijs een jaar minder verlenging mogelijk te maken.

Uitstap uit scholengemeenschap bij fusie van gemeenten

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota over vrijwillige fusies van gemeenten goed. Een fusie gaat in op 1 januari 2025. In principe kunnen gemeenten ervoor kiezen om eerder te fuseren, maar dan moeten ze tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen organiseren. Een fusie van gemeenten kan ertoe leiden dat de scholen van de nieuwe gemeente in verschillende scholengemeenschappen komen te liggen. In dergelijke gevallen wordt het mogelijk dat er wijzigingen aan de scholengemeenschappen aangebracht worden.

Telling aan 1,5 geplaatste kinderen

In het decreet over het onderwijs XXXI werd het begrip "leerlingen die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg" opgeheven, wegens de overlap met de toen geactualiseerde definitie van thuisloze leerling. De overlap is echter niet volledig, hierdoor zouden sommige leerlingen naar de toekomst toe niet meer extra omkaderd worden, terwijl dit nooit de bedoeling was. Door dit artikel blijft er voorzien worden in de extra omkadering voor geplaatste kinderen. De formulering van het artikel wordt ook in lijn gebracht met de terminologie die gehanteerd wordt na de hervormingen binnen de jeugdhulpverlening.

Verklaring op eer bij overdrachten niet meer opsturen naar AGODI

Schoolbesturen dienden tot nog toe met het oog op de controle van overdracht en herverdeling van lestijden en uren een verklaring op eer te bezorgen aan AGODI, waarin zij verklaren de bepalingen inzake overdracht en herverdelingen in acht te nemen. In de toekomst dient dit niet meer opgestuurd te worden naar AGODI. Zo komt er planlastvermindering voor de scholen.

Enkel secundair onderwijs (wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs)

Aanpassing berekeningswijze uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen

Er komt een vereenvoudiging van de berekeningswijze van de uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen. De aanpassing laat een snellere toekenning van deze middelen aan de scholen toe. Hierdoor hebben scholen een sneller zicht op de hen toegekende middelen en kunnen zij eerder starten met de planning van het volgende schooljaar.

Tweede ambt adjunct-directeur buitengewoon secundair onderwijs

Een tweede ambt van adjunct-directeur wordt mogelijk in buitengewoon secundair onderwijs vanaf 600 leerlingen.

Leeftijdsvoorwaarde 12 jaar buitengewoon secundair onderwijs

Het verplichte gemotiveerde CLB-advies voor 12-jarige leerlingen die de overstap maken naar het eerste leerjaar B in opleidingsvorm 4 wordt geschrapt. Een leerling kan immers in gewoon onderwijs ook van rechtswege toegelaten worden tot het eerste leerjaar B in het gewoon secundair onderwijs.

Programmatie 7de leerjaren

Met betrekking tot het derde leerjaar van de derde graad worden de programmatieregels voor de gemoderniseerde structuuronderdelen vastgelegd en de tijdelijke programmatieregels voor de niet-gemoderniseerde structuuronderdelen opgeheven.

Wijzigingen m.b.t. scholengemeenschappen

De scholengemeenschappen zijn op 1 september 2020 opnieuw gestart voor een periode van zes schooljaren. Dit artikel expliciteert dat er voor scholengemeenschappen wordt gewerkt met vaste periodes van zes schooljaren. De mogelijkheid om uit een scholengemeenschap te stappen als een school met een vereniging van gemeenten als schoolbestuur wordt overgenomen door een schoolbestuur dat geen vereniging van gemeenten is, wordt geschrapt. Er is in het secundair onderwijs geen enkele school meer met een vereniging van gemeenten als schoolbestuur, waardoor deze bepaling overbodig geworden is.

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota over vrijwillige fusies van gemeenten goed. Een fusie gaat in op 1 januari 2025. In principe kunnen gemeenten ervoor kiezen om eerder te fuseren, maar dan moeten ze tussentijdse

gemeenteraadsverkiezingen organiseren. Een fusie van gemeenten kan ertoe leiden dat de scholen van de nieuwe gemeente in verschillende scholengemeenschappen komen te liggen. In dergelijke gevallen wordt het mogelijk dat er wijzigingen aan de scholengemeenschappen aangebracht worden.

Subsidie organisator aanloopfase

Externe organisatoren van een ondersteuningstraject binnen duaal leren kunnen, binnen de beschikbare kredieten, een subsidie ontvangen voor de begeleidingen die worden voorzien. Deze begeleidingen beogen een versterking van leerlingen in duaal leren met betrekking tot hun arbeidsmarktgerichte-, beroepsgerichte- en loopbaangerichte competenties, en kan verschillende vormen aannemen. De begeleidingen kunnen bestaan uit één-op-één begeleidingen van leerlingen, maar kunnen ook inzetten op versterking van een werkgever in de begeleiding van leerlingen of groepsbegeleidingen. De huidige bepaling suggereert dat een subsidie enkel kan worden toegekend op basis van een individuele prestatie per leerling, wat de inzet van de begeleidingen beperkt. De subsidie zou immers moeten toegekend worden op basis van de individuele prestatie van een begeleider, die vanzelfsprekend werkt met de doelstelling tot versterking van leerlingen.

Inschrijvingsrecht: wachtlijsten Nederlands hogere leerjaren in Brussel

Bij de hogere leerjaren in het gewoon secundair onderwijs in Brussel wordt er voorrang voor Nederlandstaligen gegeven. In de praktijk wordt er dan ook meestal een wachtlijst voor Nederlandstaligen bijgehouden. Dit sluit aan bij de geest van het decreet en wordt verduidelijkt.

Organisatie van de schoolsport (wijziging van het decreet houdende de organisatie van schoolsport)

Wijziging aan de samenstelling van de opvolgingsgroep schoolsport

Door wijziging aan de samenstelling van de opvolgingsgroep voor de organisatie van de schoolsport wordt de opvolgingsprocedure waarmee de organisatie die instaat voor de schoolsport vereenvoudigd en meer efficiënt gemaakt.

Volwassenenonderwijs

Vervangingen Centra voor Volwassenenonderwijs en Centra voor Basiseducatie (wijziging van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs)

Centra voor volwassenenonderwijs

In de centra voor volwassenenonderwijs zal vanaf het schooljaar 2024-2025 een nieuwe regeling gelden voor de vervanging van afwezige leerkrachten. Vandaag

kan een vervanging van een personeelslid in het volwassenenonderwijs worden bezoldigd als:

- de afwezigheid van de titularis minstens tien aaneensluitende werkdagen bedraagt (uitz.: omstandigheidsverlof n.a.v. de bevalling, opnemen van verlofweken van postnatale rust, bevorderingsambten);
- de afwezigheid van de titularis niet in juni, juli of augustus aanvangt;
- de afwezigheid van de titularis niet aanvangt in de 14 kalenderdagen voorafgaand aan of tijdens een korte vakantieperiode.

Deze regeling bevat nogal wat beperkingen. Door de specifieke werking van het volwassenenonderwijs met modules kan er grote nood zijn aan vervanging, ook in de periodes waarin op dit moment geen vervanging mogelijk is. Bv. er wordt soms in een kort tijdsbestek een intensieve module met veel leraarsuren gegeven. Als dan geen vervanging mogelijk is, komt de realisatie van de module in de problemen.

In cao XII van 10 september 2021 is in punt 4.3. opgenomen dat de vervangingen in het volwassenenonderwijs op een meer effectieve manier uitgewerkt zullen worden, met inbegrip van vervangingen voor afwezigheden van minder dan tien dagen, voor vervangingen in intensieve modules en voor vervangingen in juni. Het budget dat daarvoor voorzien wordt vanaf september 2024 bedraagt 658.000 euro op jaarbasis. Deze artikelen voeren dit punt uit.

Centra voor basiseducatie

Ook in de centra voor basiseducatie zal vanaf het schooljaar 2024-2025 een nieuwe regeling gelden voor de vervanging van afwezige leerkrachten. Vandaag kan een vervanging van een personeelslid in de centra voor basiseducatie worden bezoldigd als de afwezigheid van de titularis minstens tien aaneensluitende werkdagen bedraagt (uitz.: omstandigheidsverlof n.a.v. de bevalling, opnemen van verlofweken van postnatale rust, bevorderingsambten).

In cao V van 10 september 2021 voor de basiseducatie is in punt 3 opgenomen dat de vervangingen in de centra voor basiseducatie op een meer effectieve manier uitgewerkt zullen worden, met inbegrip van vervangingen voor afwezigheden van minder dan tien dagen in intensieve modules. Het budget dat daarvoor voorzien wordt vanaf september 2024 bedraagt 136.000 euro op jaarbasis. De artikelen hierbij gevoegd, voeren dit punt uit.

Naamswijziging Vocvo (wijziging van het decreet houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs)

Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs veranderde in mei 2022 haar naam naar Vocvo. De afkorting werd behouden als letterwoord, maar het verwijst niet langer naar de lange naam. Op 1 januari 2022 droeg Vocvo vzw haar opdracht tot pedagogische ondersteuning van het volwassenenonderwijs over naar de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie - Ligo Centra voor Basiseducatie vzw. Naar aanleiding van deze wijziging in opdrachten werd ook de naam gewijzigd naar Vocvo. Deze

naamswijziging wordt nu ook doorgevoerd in het decreet houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs.

Deeltijds kunstonderwijs (wijzigingen van het decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs)

Pedagogische autonomie in leerlingenevaluatie

Het academieteam kan voortaan zelf bepalen in welke mate het de aanwezigheid van de leerlingen in de lessen meeneemt bij de beoordeling van de leerprestaties.

Leerlingen buitengewoon onderwijs in Kunstkuursamenwerkingen

Scholen voor buitengewoon onderwijs hebben kleinere klasgroepen, wat betekent dat ze, wanneer ze een Kunstkuursamenwerking aangaan, minder omkadering ontvangen dan andere scholen, doordat die omkadering berekend wordt pro rata van het aantal deelnemende leerlingen. Daarom wordt de berekeningswijze voor het buitengewoon onderwijs aangepast.

Specifieke eindtermen derde graad beeldende en audiovisuele kunsten

De wijziging maakt mogelijk dat leraren in de derde graad beeldende en audiovisuele kunsten de specifieke eindtermen van het wetenschapsdomein kunst en cultuur kunnen hanteren voor leerlingen die blijk geven van interesse en aanleg voor doorstroom naar het hoger kunstonderwijs. Op dit moment gelden die minimumdoelen enkel in de vierde graad, waarin volwassenen les volgen.

Veranderen van academie in loop van het schooljaar

Een leerling volgt de opleiding waarvoor hij is ingeschreven gedurende het hele schooljaar in dezelfde academie. Er zijn bepaalde gevallen denkbaar waar een leerling in de loop van het schooljaar toch van academie moet veranderen, bv. een verhuis naar een andere woonplaats. Om dit mogelijk te maken, wordt een bepaling in het decreet ingeschreven. Het veranderen van academie is geen recht van de leerling en kan enkel als de directeur van de nieuwe academie toestemming geeft.

Weigering van leerling in geval van tweede opleiding in een andere academie

Een schoolbestuur krijgt het recht om een leerling te weigeren die al voor hetzelfde domein in een andere academie is ingeschreven en daardoor niet meegerekend wordt voor de eigen omkaderingsberekening.

Gelijktrekking berekeningsbasis lestijden voor aanvangsbegeleiding

In verschillende onderwijsniveaus worden de aanvullende lestijden voor aanvangsbegeleiding berekend aan de hand van verschillende referentieschooljaren. Dit wordt nu voor het deeltijds kunstonderwijs afgestemd op het referentieschooljaar dat andere onderwijsniveaus hanteren.

Bepaling termijn waarbinnen programmatie kan worden opgestart

De termijn waarbinnen de academie na goedkeuring het te programmeren aanbod moet beginnen inrichten wordt verlengd tot 3 schooljaren, naar analogie van de termijn die bepaald is bij aanvragen voor onderwijsbevoegdheid.

Aanpassing overheveling van vestigingsplaatsen tussen schoolbesturen

Naar analogie van de regelgeving in het volwassenenonderwijs, wordt in het deeltijds kunstonderwijs bepaald dat bij overheveling van een of meer structuuronderdelen in een vestigingsplaats naar een academie van een ander schoolbestuur de schoolbesturen onderhandelen over de omkaderingsoverdracht tussen de betrokken academies.

Aanpassing toelatingsvoorwaarden derde graad woordkunst-drama

De minimumleeftijd om toegelaten te worden tot de derde graad in het domein woordkunst-drama is in principe vijftien jaar, tenzij de leerling de basiscompetenties van de tweede graad al op jongere leeftijd heeft verworven. In de praktijk worden heel wat jongere leerlingen via een toelatingsperiode ingeschreven in de derde graad, omdat zij volgens de academie de basiscompetenties van de tweede graad hebben bereikt. Daarom wordt de minimumleeftijd verlaagd van vijftien naar twaalf jaar.

Verduidelijking verminderd inschrijvingsgeld voor jongeren

Jongeren van wie een ouder rechthebbend is op vermindering van inschrijvingsgeld, zijn in principe ook rechthebbend. De huidige regelgeving sluit echter onbedoeld uit dat een jongere van wie de ouder rechthebbend is, maar niet op hetzelfde adres woont en van wie het kind niet ten laste is, deze vermindering krijgt. Dit wordt rechtgezet.

Impactanalyse

Joker

Het decreet over het onderwijs XXXIIV bevat een aantal maatregelen, die voor leerlingen en ouders een verdere vooruitgang betekenen op het gebied van recht

op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (art. 24 Grondwet). Er zijn maatregelen die rechtstreeks in het belang van personen jonger dan 25 jaar zijn. De memorie van toelichting bij het decreet werd bezorgd aan het departement Cultuur, Jeugd en Media. Op 20 juni 2023 werd het JoKER advies gegeven. Hierna vindt u een beknopte toelichting over de impact op kinderen en jongeren.

Beleidsmaatregel 1. Afzondering en fixatie

Dit onderwijsdecreet voert een kader voor afzondering en fixatie in in het basis- en secundair onderwijs en in de onderwijsinternaten. Dit kader is afgestemd met het Kinderrechtencommissariaat en is gebaseerd op de intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede jeugdhulp. De intersectorale richtlijn bevat namelijk een mensenrechtelijke analyse die ook voor onderwijs een inspiratie is. Op dit moment is er geen kader voor afzondering en fixatie in het onderwijs. Dit is de nuloptie.

De nuloptie houdt in dat een school wel een maatregel inzake afzondering en fixatie kan nemen maar enkel als er sprake is van de noodtoestand. De toepassing van afzondering en fixatie wordt niet geregistreerd en controle is zeer moeilijk. Evenmin zijn er bepalingen die bepaalde verplichtingen inzake veiligheid opleggen waaraan een afzonderingskamer moet aan voldoen. Deze regeling zorgt voor heel veel onzekerheid voor personeel, ouders en kinderen, want het is zeer onduidelijk wat mag en wat niet mag. Ook controles van de onderwijsinspectie worden daardoor enorm bemoeilijkt.

De gekozen optie zorgt voor een uitbreiding van de rechten van het kind. In de eerste plaats wordt het verbod op afzondering en fixatie benadrukt. Preventie staat centraal, zowel op niveau van de school als op individueel niveau, als er wordt vastgesteld dat er een reële kans is dat de nood aan afzondering of fixatie zich zal voordoen bij dat kind. Het kind en de ouders worden betrokken bij het zoeken naar preventieve maatregelen. Afzondering en fixatie is enkel mogelijk bij acuut en ernstig gevaar, bij potentieel gevaar, ter preventie van acuut en ernstig gevaar en om de ontplooiingskansen van het kind te verbeteren. Instemming van het kind en de ouders zijn vereist bij de toepassing van afzondering en fixatie wanneer deze worden ingezet bij potentieel gevaar, ter preventie van acuut en ernstig gevaar of om de ontplooiingskansen van het kind te bevorderen.

Bovendien is er een nabespreking nodig en worden de ouders gecontacteerd. Zo maken we zichtbaar naar ouders en kind toe wanneer en waarom afzondering en fixatie ingezet zijn. Ook worden veiligheidsnormen bepaald waar een afzonderingskamer aan moet voldoen om de veiligheid van kinderen te verbeteren als er een maatregel inzake afzondering wordt toegepast. Het nieuwe kader zorgt ervoor dat de rechten van het kind verbeterd worden.

Beleidsmaatregel 2. Verlengd verblijf buitengewoon kleuteronderwijs

De gelijkstelling van de mogelijkheid tot verlengd verblijf in gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs, zorgt ervoor dat er gelijkheid wordt gecreëerd op

dit vlak tussen leerlingen met een IAC-verslag ongeacht of ze in gewoon of buitengewoon kleuteronderwijs schoollopen.

Beleidsmaatregel 3. Telling aan 1,5 geplaatste kinderen

In het decreet over het onderwijs XXXI werd het begrip "leerlingen die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg" opgeheven, wegens de overlap met de toen geactualiseerde definitie van thuisloze leerling. De overlap is echter niet volledig, hierdoor zouden sommige leerlingen naar de toekomst toe niet meer extra omkaderd worden, terwijl dit nooit de bedoeling was. Door dit decreet blijft er voorzien worden in de extra omkadering voor geplaatste kinderen.

Beleidsmaatregel 4. Leerlingen buitengewoon onderwijs in Kunstkuursamenwerkingen

De berekening van omkadering in Kunstkuurprojecten waarin scholen voor buitengewoon onderwijs betrokken zijn wordt verbeterd, waardoor ook deze leerlingen voldoende kwaliteitsvol aan een Kunstkuurproject kunnen deelnemen. Tot nu toe werd die omkadering zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs immers berekend op basis van het aantal deelnemende leerlingen en dat zorgde ervoor dat klassen in het buitengewoon onderwijs, die bijna altijd minder leerlingen tellen, minder lestijden ontvingen. De berekeningswijze voor buitengewoon onderwijs wordt nu aangepast.

Beleidsmaatregel 5. Veranderen van academie in loop van het schooljaar in deeltijds kunstonderwijs

Een leerling krijgt de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen in de loop van het schooljaar van academie te veranderen, bv. een verhuis naar een andere woonplaats, mits de directeur van de nieuwe academie toestemming geeft. Dit vergroot de kans dat een leerling in dat geval zijn schooljaar kan beëindigen.

Beleidsmaatregel 6. Weigering van leerling in geval van tweede opleiding in een andere academie in deeltijds kunstonderwijs

Een schoolbestuur krijgt het recht om een leerling te weigeren die al voor hetzelfde domein in een andere academie is ingeschreven en daardoor niet meegerekend wordt voor de eigen omkaderingsberekening. Dit is in het nadeel van een dergelijke leerling, maar in het voordeel van de andere leerlingen, aangezien een dergelijke leerling geen omkadering genereert, maar wel omkadering opgebruikt.

Beleidsmaatregel 7. Aanpassing toelatingsvoorwaarden derde graad woordkunst-drama in deeltijds kunstonderwijs

De minimumleeftijd om toegelaten te worden tot de derde graad in het domein woordkunst-drama wordt verlaagd van vijftien naar twaalf jaar. Nu kunnen leerlingen jonger dan twaalf enkel worden toegelaten als ze de basiscompetenties van de tweede graad hebben bereikt, wat moet worden vastgesteld via een toelatingsperiode. Aangezien de overgrote meerderheid van die leeftijdscategorie

in dat geval is, is het beter om de minimale toegangsleeftijd te verlagen, wat duidelijker is voor de leerling en de administratieve last veroorzaakt door de toelatingsperiode vermijdt.

Beleidsmaatregel 8. Verduidelijking verminderd inschrijvingsgeld voor jongeren

Jongeren van wie een ouder rechthebbend is op vermindering van inschrijvingsgeld, zijn in principe ook rechthebbend. De huidige regelgeving sluit echter onbedoeld uit dat een jongere van wie de ouder rechthebbend is, maar niet op hetzelfde adres woont en van wie het kind niet ten laste is, deze vermindering krijgt. Dit wordt rechtgezet. Hierdoor krijgen de facto meer jongeren recht op vermindering.

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in diverse omzendbrieven;
- via communicatiekanalen die doelgroepgericht en per onderwijsniveau info verspreiden (bv. nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving).

Handhaving en toezicht:

het Agentschap voor Onderwijsdiensten, het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen, de Onderwijsinspectie en de regeringscommissarissen houden toezicht op de naleving van de verschillende maatregelen in dit decreet.

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2024. De motiveringen voor een afwijkende inwerkingtreding zijn opgenomen in de toelichtingen bij het desbetreffende artikel.

C. Totstandkomingsprocedure

- A. Advies van de SERV.
- B. Advies van de VLOR.
- C. Advies van de VTC en GBA
- D. Advies van de Raad van State

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 2

Er worden definities van afzondering, afzonderingskamer en fixatie toegevoegd aan artikel 3 van het decreet basisonderwijs. Deze definities zijn grotendeels dezelfde definities als de definities die worden ingevoegd met het decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Zo wordt er over gewaakt dat er binnen de verschillende beleidsdomeinen eenheid wordt gecreëerd over de verschillende begrippen en wordt er onduidelijkheid tegengegaan.

De definities vloeien voort uit de [intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede jeugdhulp](#). Zoals hoger gesteld in de algemene memorie, is de juridische analyse opgenomen in deze richtlijn breed genoeg zodat er geen apart onderzoek voor onderwijs nodig was.

De eerste definitie is de definitie van afzondering. Afzondering is het verblijf van een persoon (leerling/interne) in een individuele afzonderingskamer of in een ander lokaal. Dit lokaal kan die persoon (leerling) niet zelfstandig verlaten. Het al dan niet zelfstandig kunnen verlaten van een kamer is het doorslaggevend criterium. Iemand op de gang zetten bijvoorbeeld is geen afzondering.

De afzonderingskamer is de kamer die gebruikt moet worden voor de afzondering. Deze kamer is een veilig ingerichte, specifiek daartoe bedoelde, hoog beveiligde ruimte. De persoon (leerling) kan deze kamer uiteraard niet zelfstandig verlaten (anders zou het geen afzondering zijn).

Fixatie is elke handeling of elk gebruik van materiaal die ervoor zorgt dat een persoon zich niet meer volledig vrij kan bewegen. De bewegingsvrijheid van de persoon wordt dus beperkt, verhinderd of belemmerd. De persoon kan ook niet zelfstandig zijn bewegingsvrijheid herwinnen.

Er bestaan drie vormen van fixatie, met name de fysieke interventie, de mechanische fixatie en de medicamenteuze fixatie.

Met fysieke interventie wordt bedoeld de fixatie door middel van een interventie waarbij de persoon door één of meerdere personen (bijvoorbeeld leerkrachten) op een fysieke wijze vastgehouden of geïmmobiliseerd wordt of waarbij de

persoon op een fysiek gecontroleerde wijze verplaatst wordt of zich laat verplaatsen.

Mechanische fixatie is de fixatie door middel van het aanwenden van mechanische hulpmiddelen bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, welke niet zelfstandig door de persoon kan verwijderd worden. Hulpmiddelen voor het ondersteunen of corrigeren van de fysieke houding van de persoon bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, en die niet zelfstandig door de persoon kunnen verwijderd worden, worden niet beschouwd als mechanische fixatie tenzij deze hulpmiddelen buiten hun oorspronkelijke doelstelling gebruikt worden.

Medicamenteuze fixatie is de fixatie door middel van het acuut of chronisch gebruik van medicatie. In de bepalingen over afzondering en fixatie wordt medicamenteuze fixatie niet opgenomen in de definitie aangezien het beslissen tot en het toedienen ervan een medische handeling betreft, handelingen waar de Vlaamse decreetgever geen bevoegdheid toe heeft. Het toedienen van medicamenteuze fixatie is de uitoefening van geneeskunde. De Wet Uitoefening Gezondheidszorgberoepen en de Wet Patiëntenrechten zijn van toepassing. Het is die wetgeving die in dat geval gevolgd zal moeten worden. Het is de federale wetgever die zal bepalen wie bevoegd is om bepaalde medische handelingen te stellen, maar in principe zal dat altijd een arts zijn, tenzij er bijvoorbeeld op grond van een koninklijk besluit verpleegkundigen of andere bekwame helpers onder toezicht van een arts door de federale overheid die bevoegdheid hebben gekregen.

Op een aantal situaties zijn de omschreven voorwaarden niet van toepassing. Het gaat om handelingen die een leerkracht/personneelslid van een school stelt zoals ook een verantwoorde ouder die handeling zou stellen in overeenstemming met de leeftijd en het beslissingsvermogen van een leerling om hem te beschermen bij acuut en ernstig gevaar, bij potentieel gevaar of onaangepast sociaal gedrag.

Artikel 3

Om ervoor te zorgen dat de mogelijkheid tot verlengd verblijf voor leerlingen met een IAC-verslag gelijk is in het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs, wordt de mogelijkheid tot verlengd verblijf in het buitengewoon kleuteronderwijs gelijkgesteld aan het gewoon kleuteronderwijs.

Op die manier wordt een ongelijkheid tussen het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs wat betreft de mogelijkheid tot verlenging van het verblijf in kleuteronderwijs, weggewerkt.

Artikel 4

In het artikel over de examencommissie voor leerlingen die huisonderwijs volgen, staat nog een overgangsbepaling voor leerlingen die geboren werden in 2002. Deze leerlingen moesten zich uiterlijk in het schooljaar waarin de leerplichtige 12

is geworden, inschrijven in een examenschool. Deze overgangsbepaling heeft geen uitwerking meer en mag geschrapt worden.

Artikel 5

Er wordt een extra onderafdeling ingevoegd. Maatregelen inzake afzondering en fixatie kunnen nooit ingezet worden als sanctie of als straf en horen dus absoluut niet bij de bepalingen inzake tucht. Bijgevolg wordt er gewerkt met een aparte onderafdeling die ingevoegd wordt in de afdeling over de rechten en de plichten van leerlingen en ouders.

Artikel 6

Er wordt een artikel 33/1 ingevoegd.

In paragraaf 1 wordt bepaald dat afzondering en fixatie verboden zijn behalve in de gevallen waarbij een decreet uitdrukkelijk bepaalt dat afzondering en fixatie toegelaten zijn. Volgens het internationale mensenrechtencontentieux zijn zowel fixatie als afzondering buiten een detentiecontext als straf of collectieve maatregel verboden en zullen afzondering en fixatie in zo'n geval beschouwd worden als een vorm van onmenselijke behandeling.¹ Afzondering en fixatie zijn enkel toegelaten bij ernstig en acuut gevaar, en bij potentieel gevaar ter preventie van actueel en ernstig gevaar en voor de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van het kind.

Paragraaf 2 bepaalt dat een school verplicht is om een beleid inzake de preventie van afzondering en fixatie te ontwikkelen als de school al eerder een maatregel inzake afzondering en fixatie heeft moeten nemen en na een inschatting vaststelt dat de kans reëel is dat ze in de toekomst nog een maatregel inzake afzondering of fixatie zal moeten nemen.

Het principe is hier dat niet elke school geconfronteerd wordt met afzondering en fixatie. Daarom moet dus niet elke school verplicht worden om zo'n beleid te ontwikkelen.

Er wordt in het decreet in het bijzonder opgenomen dat het beleid ter preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het beleid op leerlingenbegeleiding van de school .

De school kan het initiatief nemen om de pedagogische begeleidingsdienst of een andere externe dienst te betrekken bij het uitwerken, implementeren en evalueren van haar beleid op leerlingenbegeleiding. Ter versterking van de brede basiszorg van de school zet het CLB haar signaalfunctie in wanneer ze noden vaststelt in de leerlingenpopulatie of een probleem of onregelmatigheid vaststelt in het beleid op leerlingenbegeleiding van de school.

---

¹ Standards of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment on Juveniles deprived of their liberty under criminal legislation CPT/Inf(2015)1-part rev1., §128;

Aangezien het beleid over de preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid van de school en het schoolreglement (waar een passage inzake de preventie van afzondering of fixatie moet worden opgenomen indien er maatregelen inzake afzondering of fixatie moeten worden genomen op die school), zal de schoolraad in principe betrokken zijn bij de ontwikkeling van het beleid. Als er echter geen schoolraad is, verwachten we toch van de school dat ze op een of andere manier trachten ouders en leerlingen te betrekken. Bijgevolg wordt de verplichting om ouders en leerlingen te betrekken hier nogmaals ingeschreven.

Paragraaf 3 bepaalt welke preventieve interventies en alternatieven er ingezet kunnen worden om het gebruik van afzondering en fixatie te vermijden.

Artikel 7

Er wordt een nieuw artikel 33/2 ingevoegd over afzondering en fixatie bij acuut en ernstig gevaar. Ook in dit geval is afzondering en fixatie in principe verboden tenzij onder de voorwaarden bij dit decreet bepaald.

De maatregel kan enkel als laatste redmiddel genomen worden, als er geen alternatief is. De maatregel moet zo kort als mogelijk duren en stopt als er geen ernstig of acuut gevaar meer is.

De maatregel gebeurt zo veel als mogelijk op maat van en in afstemming met de leerling, en de situatie. De maatregel wordt dus zo goed als mogelijk aangepast aan de leerling. Ook wordt er continu gezocht naar minder ingrijpende alternatieven..

Een school moet passende maatregelen nemen om medische bijstand te verzekeren, als die medische bijstand in het belang van het kind vereist is. Ook moet er regelmatig contact zijn met de leerling met de focus op het welbevinden van de leerling.

Mechanische fixatie is verboden bij leerlingen die jonger zijn dan 12 jaar. Ervaring binnen welzijn leert dat mechanische fixatie bij jonge kinderen vaak zorgt voor een zeer traumatische ervaring. Daarom is mechanische fixatie bij die groep jonge leerlingen verboden. In het basisonderwijs is het toepassen van mechanische fixatie in zeer uitzonderlijke situaties wel mogelijk bij de 13- en 14-jarigen. Er is natuurlijk een groot verschil tussen een 6-jarige en een 13-jarige, alleen al wat betreft de kracht van de leerlingen. In het basisonderwijs is het dus wel mogelijk om bij de 13- en 14 jarigen mechanische fixatie toe te passen. Bij hen moet wel de gelijktijdige toepassing van afzondering en fixatie worden vermeden.

Paragraaf 2 bepaalt verder dat ouders zo snel als mogelijk moeten op de hoogte worden gebracht van de afzondering of fixatie. Na elke afzondering of fixatie volgt een nabespreking met de leerling en met de ouders.

Artikel 8

Dit nieuw artikel 33/3 gaat over het toepassen van afzondering of fixatie bij potentieel gevaar, om te vermijden dat er sprake zal zijn van acuut of ernstig gevaar voor de leerling of anderen of om de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van de leerling te bevorderen.

Ook deze vorm van afzondering en fixatie is verboden tenzij er aan een aantal voorwaarden is voldaan. De eerste voorwaarde is dat er instemming moet zijn met deze vorm van afzondering en fixatie. Leerlingen, en ouders moeten instemmen. Enkel als de leerling niet tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, is zijn instemming niet vereist. Zonder instemming is afzondering of fixatie in dit geval verboden.

Verder blijft het principe dat de maatregel een laatste redmiddel is, als er geen andere opties meer zijn. Er moet blijvend gezocht worden naar minder ingrijpende alternatieven. Het personeel van de school moet tijdens de maatregel regelmatig contact met de leerling hebben met de focus op het welbevinden van de leerling.

Ook hier is het principe dat ouders zo snel als mogelijk op de hoogte worden gebracht.. Ook moet er iedere keer een nabespreking zijn.

Artikel 9

Dit nieuw artikel 33/4 bepaalt de voorwaarden voor een afzonderingskamer.

Een afzonderingskamer moet in de eerste plaats veilig zijn voor de leerlingen. Er moet fysieke nabijheid op maat van de leerling mogelijk zijn. Enkel het bevoegd personeel kan de kamer inkijken en betreden. Wie dat personeel is, bepaalt de school zelf. De afzonderingskamer moet ook oriëntatiemogelijkheden, lichtinval (dit hoeft niet per se natuurlijk lichtinval te zijn) en een aan de leerling aangepaste tijdsindicatie bevatten.

De leerling moet ook altijd rechtstreeks contact kunnen nemen met een personeelslid van de school. Communiceren moet mogelijk zijn. De Vlaamse Regering kan verdere voorwaarden bepalen waaraan een afzonderingskamer moet voldoen.

Artikel 10

Dit nieuw artikel 33/5 gaat over de registratie van maatregelen inzake afzondering of fixatie. Paragraaf 1 bepaalt welke gegevens geregistreerd moeten worden.

Elke keer dat er een specifieke maatregel inzake afzondering of fixatie wordt genomen, wordt die maatregel geregistreerd. Daarbij wordt er geregistreerd welk type maatregel (afzondering of fixatie) er genomen werd. De omstandigheden, de aanleiding of reden en uitgeprobeerde alternatieven worden opgenomen. Verder wordt het algemene verloop van de maatregel, het tijdstip van begin en einde van de maatregel en de tijdstippen van en observaties tijdens het toezicht en de momenten van communicatie opgenomen. Ook of de leerling verwondingen heeft of als er derden verwondingen hebben, wordt geregistreerd. Als derden verwondingen hebben, dan zal de school in het kader van de GDPR, de identiteit van de derde waarschijnlijk niet kunnen opnemen. Ook worden eventuele opmerkingen van de leerling en de ouders met betrekking tot het verloop van de maatregel opgenomen, net zoals de nabespreking.

Paragraaf 2 bepaalt waarom de verwerking van de persoonsgegevens rechtmatig is (noodzakelijk om de vitale belangen te beschermen). Het internationaal mensenrechtencontentieux onderstreept het belang van registratie. Ook de doelstellingen van de bewaring worden uitdrukkelijk bepaald en dan met name het vrijwaren van de rechten van de leerling en als element van interne kwaliteitszorg. Registratie zorgt er enerzijds voor dat de toepassing van de maatregel zichtbaar wordt. De leerling en de ouders kunnen de toepassing van de maatregel ook controleren en in vraag stellen. Anderzijds laat registratie toe om data te genereren op verschillende niveaus. Voor de school kan de registratie als input voor de nabespreking van de maatregel met het personeel dienen en voor post-incident analyse van bepaalde casussen en voor de kwantitatieve analyses op alle uitgevoerde afzonderingen en fixaties en voor post-incident analyse van bepaalde casussen.

Paragraaf 3 bepaalt dat de school verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerkingen van de persoonsgegevens .

Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van de gegevens.. Ze worden tien schooljaren na het einde van het schooljaar waarop de leerling ingeschreven was, bewaard.

Scholen kunnen de gegevens enkel onderling uitwisselen in het kader van intervisie en als element van interne kwaliteitszorg. Uiteraard moet hierbij de AVG gerespecteerd worden. Dat betekent dus dat die gegevens enkel gepseudonimiseerd zullen kunnen uitgewisseld worden.

Artikel 11

Dit artikel wijzigt artikel 37 van het decreet basisonderwijs en bepaalt dat het beleid inzake (de preventie van) afzondering en fixatie moet opgenomen zijn in

het schoolreglement als onderdeel van het beleid op leerlingenbegeleiding, als er zo'n een beleid is.

Artikel 12 en 14

Deze artikelen verduidelijken dat schoolbesturen de afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke blijven voor het ordenen, toewijzen en weigeren van leerlingen, niet tegenstaande ze hiervoor een LOP of ander schoolbestuur mandateren.

De wijzigingen worden aangebracht voor de regelgeving voor scholen gelegen binnen en buiten Brussel, zowel voor het basis als secundair onderwijs.

Artikel 13 en 15

Deze artikelen verduidelijken enkele zaken met betrekking tot het uitreiken en meedelen van weigeringsdocumenten:

1° en 3° verduidelijken dat het steeds het schoolbestuur is dat een leerling weigert, niet het LOP;

2° verduidelijkt dat een weigeringsdocumenten ook de in paragraaf 1 vermelde gegevens bevat, zoals de identificatiegegevens van de leerling.

De wijzigingen worden aangebracht voor de regelgeving voor scholen gelegen binnen en buiten Brussel, zowel voor het basis als secundair onderwijs.

Artikel 16 en 17

Deze artikelen wijzigen de artikelen 47bis en 47ter van het decreet basisonderwijs en bepalen dat het beleid inzake de preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het beleid op leerlingenbegeleiding en daarin moet worden opgenomen.

Artikel 18

Op 1 september 2020 startte een nieuwe periode van zes schooljaren voor de scholengemeenschappen. Alle betrokkenen engageren zich voor de hele periode. De instap in een scholengemeenschap houdt immers een aantal engagementen in ten aanzien van de andere partners zodat er in beginsel mag worden verwacht dat de samenstelling van de scholengemeenschap gedurende deze zesjarige periode stabiliteit vertoont. De overeenkomst geldt dus ook voor zes jaar. Scholen kunnen tijdens deze periode, los van de hieronder vermelde uitzonderingen, niet uit de scholengemeenschap stappen. Dit betekent dat alle scholengemeenschappen lopen tot 31 augustus 2026. Een scholengemeenschap kan dus niet opgesplitst worden.

De uitstap is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk. Enkel als de scholengemeenschap geen 900 regelmatige leerlingen meer telt, als de school overgenomen wordt door een schoolbestuur van een andere groep kan een school uit de scholengemeenschap stappen. In het tweede geval (verandering van groep)

moeten alle schoolbesturen die behoren tot de scholengemeenschap hiermee instemmen.

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota over vrijwillige fusies van gemeenten goed. Een fusie gaat in op 1 januari 2025. In principe kunnen gemeenten ervoor kiezen om eerder te fuseren, maar dan moeten ze tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen organiseren. Een fusie van gemeenten kan ertoe leiden dat de scholen van de nieuwe gemeente in verschillende scholengemeenschappen komen te liggen. In dergelijke gevallen wordt het mogelijk dat er wijzigingen aan de scholengemeenschappen aangebracht worden. Ook een school die wordt overgenomen door een schoolbestuur van dezelfde groep kan uit een scholengemeenschap stappen, op voorwaarde dat alle schoolbesturen die behoren tot de scholengemeenschap, ermee instemmen dat de school uit de scholengemeenschap stapt en op voorwaarde dat de school gelegen is in een gemeente ontstaan uit een fusie van gemeenten in het lopende schooljaar.

Met groep wordt bedoeld de indeling van de scholen en vestigingsplaatsen in het gewoon basisonderwijs en van de scholen in het buitengewoon basisonderwijs naargelang ze behoren tot het gemeenschapsonderwijs, het gesubsidieerd officieel onderwijs, het gesubsidieerd vrij onderwijs naargelang van de onderscheidene godsdiensten, of tot het gesubsidieerd vrij niet-confessioneel onderwijs.

Artikel 19, 20, 22 en 23

Schoolbesturen dienden tot nog toe met het oog op de controle van overdracht en herverdeling van lestijden en uren een verklaring op eer bezorgen aan AGODI waarin zij verklaren de bepalingen inzake overdracht en herverdelingen in acht te nemen. De inhoud van de overdracht en herverdeling wordt ook steeds gemeld via de webapplicatie beheer omkadering. Net zoals in het secundair onderwijs dient er een verklaring op eer beschikbaar te zijn voor controle door Agodi. Deze dient echter niet meer opgestuurd te worden naar Agodi, maar de verificatie kan ze wel ter plaatste controleren. Op die manier wordt er gewerkt aan planlastvermindering voor de scholen.

Artikel 21

In het decreet over het onderwijs XXXI werd de bepaling dat leerlingen, die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door de comités voor bijzondere jeugdzorg, aan 1,5 tellen voor de omkadering in het gewoon basisonderwijs ongewild opgeheven, omdat de omschrijving van deze groep leerlingen overlapte met de definitie van thuisloze leerling. De overlap is echter niet volledig, hierdoor zouden sommige leerlingen naar de toekomst toe niet meer extra omkaderd worden, terwijl dit nooit de bedoeling was. Via onderwijsdecreet XXXII werd de definitie van thuisloze leerling op zijn beurt vervangen door de definitie van leerling met een zorgthuis.

De memorie bij het betrokken artikel van onderwijsdecreet XXXI luidde als volgt: *"Het decreet Basisonderwijs geeft in het punt 52° bis/2 van het artikel 3 een definitie van het begrip 'thuisloze'. Het 'thuisloos' zijn van een leerling speelt een rol bij de berekening van het werkingsbudget (leerlingenkenmerk 4, artikel 78)*

en de lestijden (tellen aan 1,5, artikel 140). De tekst van de definitie verwijst naar gedateerde regelgeving binnen welzijn en naar federale wetgeving en is terminologisch ook niet meer in overeenstemming (wat de verwijzing naar de regelgeving welzijn betreft). Met de voorliggende wijziging worden terminologie en verwijzingen geactualiseerd. Inhoudelijk is er geen verschil, de aanpassing wijzigt de doelgroep niet. Hierdoor dient ook artikel 140 aangepast te worden. De verwijzingen naar de jeugdrechtbank en de comités zijn immers gevat door de nieuwe definitie van thuislozen.”.

Hoewel beide definities bijna dezelfde groep van geplaatste kinderen omvat is dit toch niet volledig zo. Bij het tellen aan 1,5 werd uitsluitend gekeken naar de handelingen, nl. de plaatsing door, bv de jeugdrechter. Dit kon bijvoorbeeld ook in een onderwijsinternaat zijn. Bij de definitie van leerlingen met een zorgthuis wordt er wel gekeken naar de locatie waar de plaatsing plaatsvindt. Leerlingen die geplaatst worden in bijvoorbeeld een onderwijsinternaat worden niet als leerlingen met een zorgthuis beschouwd. De definitie van leerlingen met een zorgthuis is immers gebaseerd op de oude definitie van thuisloze leerlingen, waar leerlingen die bijvoorbeeld in een onderwijsinternaat verbleven niet als thuisloos beschouwd werden.

Daarom wordt via dit artikel voorzien dat leerlingen die beschikken over een jeugdhulpverleningsbeslissing voor de functie verblijf, namelijk aangepaste woon en leefomgeving onder toezicht en begeleiding, bij een jeugdhulpaanbieder op verwijzing van een gemandateerde voorziening of een Sociale Dienst Jeugdrechtbank aan 1,5 tellen. De oude herformulering die bij onderwijsdecreet XXXI opgeheven werd opnieuw invoeren kan immers niet daar er bijvoorbeeld geen comités bijzondere jeugdzorg meer zijn, maar hun rol werd overgenomen door de gemandateerde voorzieningen Ondersteuningscentrum Jeugdhulp (OCJ) en Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). Op die manier wordt opnieuw duidelijk dat elke jongeren die ergens verblijft ingevolge een maatregel opgelegd door een sociale dienst van de jeugdrechtbank of door een gemandateerde voorziening, waar hij of zij ook verblijft, aan 1,5 telt. Ook als de jongeren verblijven in een onderwijsinternaat, een locatie/actor die uitgesloten is uit de definitie van de leerling met een zorgthuis.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 januari 2023. De correcte formulering van leerlingen die tellen aan 1,5 is immers nodig voor de berekening van de omkadering voor het schooljaar 2023-2024 op de eerste schooldag van februari 2023.

Artikel 24

Er worden 2 wijzigingen aan artikel 177 aangebracht:

1° in het artikel over de sancties die kunnen worden opgelegd als een school van het basisonderwijs de regels over de toelatingsvoorwaarden niet volgt moeten de verwijzingen naar de artikels over de toelatingsvoorwaarden geactualiseerd worden. Met enkele recente decreetswijzigingen zijn de bepalingen over de toelatingsvoorwaarden in verschillende nieuwe artikelen van het decreet basisonderwijs ingevoegd en zijn oude bepalingen opgeheven. Artikel 177 was

echter niet aangepast naar aanleiding van deze wijzigingen. Dit wordt nu rechtgezet.

2° het niet volgen van de regels inzake afzondering en fixatie wordt opgenomen in de opsomming van artikelen waarvan het niet volgen van die artikelen aanleiding geeft tot een sanctie.

Het is de onderwijsinspectie die moet vaststellen of er een schending is.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

Artikel 25

Technisch artikel, noodzakelijk volgens de opmaak van het wijzigingsdecreet.

Artikel 26

Dit artikel wil tegemoet komen aan de verzuchtingen van de centra voor volwassenenonderwijs en hen de vrijheid bieden om vervangingen toe te staan wanneer zij dat zelf noodzakelijk achten. Daarom wordt ervoor geopteerd om hen vanaf het schooljaar 2024-2025 leraarsuren voor vervangingen toe te kennen. Daartoe wordt het voorziene budget voor vervangingen uit de cao samengevoegd met het huidige budget dat aan vervangingen besteed wordt. De verdeling van het totale aantal leraarsuren over de verschillende centra voor volwassenenonderwijs zal gebeuren conform de regeling voor de verdeling van de gewone leraarsuren over de centra.

Het is de bedoeling dat de centra een gesloten enveloppe leraarsuren voor vervangingen krijgen. De bestaande regelingen met betrekking tot vervangingen zullen op hen niet meer van toepassing zijn. Daarom zullen volgende regelingen aangepast worden:

- artikel 2, §1 van het [Besluit van de Vlaamse Regering van 12 juni 2015 houdende diverse personeelsmaatregelen in het onderwijs](#), waarin de beperking van de vervangingsmogelijkheden voor een kort vakantieperiode is opgenomen.
- de omzendbrief "[Tijdelijke vervangingen vanaf het schooljaar 1981-1982 in wervings- en selectieambten van het onderwyzend personeel, het paramedisch personeel, het hulpopvoedend personeel en het administratief personeel](#)", waarin de beperking van vervangingen voor afwezigheden van minder dan tien werkdagen is opgenomen;
- Punt 8 van de omzendbrief "Omstandigheidsverlof naar aanleiding van de bevalling.

In beide omzendbrieven zal verduidelijkt worden dat de beschreven regeling met betrekking tot vervangingen niet meer van toepassing is op de centra voor volwassenenonderwijs.

De centra kunnen de leraarsuren die ze krijgen voor vervangingen zelf inzetten naargelang de noodzaak, zonder rekening te moeten houden met de reguliere regeling m.b.t. vervangingen. Zo kunnen ze met andere woorden in de toekomst niet alleen gebruiken voor de vervangingen die nu al kunnen, maar ook voor vervangingen van minder dan tien dagen, voor vervangingen in juni... De centra moeten binnen het lokaal comité wel afspraken maken over de wijze waarop de leraarsuren voor vervangingen aangewend mogen worden.

Als centra niet alle leraarsuren voor vervanging die hen toegekend zijn, gebruikt hebben gedurende een schooljaar, kunnen ze die resterende leraarsuren overdragen aan een ander centrum voor volwassenenonderwijs. Die overdracht wordt uiterlijk op 31 mei van het lopende schooljaar vastgelegd en moet worden onderhandeld in het lokaal comité. Het centrum waarnaar de leraarsuren worden overgedragen, moet die leraarsuren nog datzelfde schooljaar aanwenden. Deze systematiek is ook van toepassing op het overdragen van gewone leraarsuren, die kunnen eveneens tot 31 mei van het schooljaar overgedragen worden naar een ander CVO (zie artikel 103 van het decreet volwassenenonderwijs).

Vanaf schooljaar 25-26 zal de voorziene enveloppe voor vervangingen meestijden of -dalen met het globale personeelskorps: indien er immers meer personeelsleden in de centra voor volwassenenonderwijs werken, zal de nood aan vervangingen wellicht hoger liggen en omgekeerd.

Artikel 27

Technisch artikel, noodzakelijk volgens de opmaak van het wijzigingsdecreet.

Artikel 28

Dit artikel heeft dezelfde doelstelling als artikel 27, maar dan voor de centra voor basiseducatie. Om ook hier tegemoet te komen aan hun verzuchtingen en hen de vrijheid te bieden om vervangingen toe te staan wanneer zij dat zelf noodzakelijk achten, wordt ervoor geopteerd om aan de centra voor basiseducatie vanaf het schooljaar 2024-2025 een aantal vte voor vervangingen toe te kennen.

Daartoe wordt het voorziene budget voor vervangingen uit de cao samengevoegd met het huidige budget dat aan vervangingen besteed wordt. De centra kunnen de vte die ze krijgen voor vervangingen zelf inzetten naargelang de noodzaak, zonder rekening te moeten houden met de reguliere regeling m.b.t. vervangingen. Ze kunnen ze met andere woorden in de toekomst niet alleen gebruiken voor de vervangingen die nu al kunnen, maar ook voor vervangingen van bv. minder dan tien dagen. De centra moeten binnen het lokaal comité wel afspraken maken over de wijze waarop de vte voor vervangingen aangewend mogen worden.

Het is de bedoeling dat de centra een gesloten enveloppe leraarsuren voor vervangingen krijgen. De bestaande regeling met betrekking tot vervangingen zullen op hen niet meer van toepassing zijn. Daarom zullen de volgende omzendbrieven aangepast worden:

- de omzendbrief "Tijdelijke vervangingen vanaf het schooljaar 1981-1982 in wervings- en selectieambten van het onderwijzend personeel, het paramedisch personeel, het hulpopvoedend personeel en het administratief personeel", waarin de beperking van vervangingen voor afwezigheden van minder dan tien werkdagen is opgenomen.
- [Punt 8 van de omzendbrief "Omstandigheidsverlof naar aanleiding van de bevalling.](#)

In beide omzendbrieven zal verduidelijkt worden dat de beschreven regeling met betrekking tot vervangingen niet meer van toepassing is op de centra voor basiseducatie.

Als centra niet alle vte voor vervanging die hen toegekend zijn gebruikt hebben gedurende een schooljaar, kunnen ze die resterende vte overdragen aan een ander centrum voor basiseducatie. Die overdracht wordt uiterlijk op 31 mei van het lopende schooljaar vastgelegd en moet worden onderhandeld in het lokaal comité. Het centrum waarnaar de vte worden overgedragen, moet die vte nog datzelfde schooljaar aanwenden. Deze systematiek is ook van toepassing op het overdragen van gewone vte, die kunnen eveneens tot 31 mei van het schooljaar overgedragen worden naar een ander CBE (zie artikel 86 §2 van het decreet volwassenenonderwijs).

De verdeling van het totale aantal vte over de verschillende centra voor basiseducatie zal gebeuren conform de regeling voor de verdeling van de gewone vte over de centra. Ook hier zal de enveloppe vanaf schooljaar 25-26 meestijgen of -dalen met de grootte van het algemene personeelskorps.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra

Artikel 29

Op 8 juli 2022 werd het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra gewijzigd.

In artikel 6, § 2 van dit decreet wordt geregeld op welke manier de werkingstoelagen per regionaal technologisch centrum (RTC) per schooljaar worden berekend. In punt 2° wordt bepaald welke leerlingen niet in aanmerking komen voor de berekening van het variabel bedrag per RTC.

Voorliggend artikel beoogt een verfijning van de bepalingen in dit artikel. In de huidige bepalingen worden de leerlingen van het buitengewoon secundair onderwijs OV1 en OV2 alsook de leerlingen van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers niet expliciet opgenomen als niet in aanmerking komende leerlingen voor de berekening van de verdeling. Deze twee groepen leerlingen worden in de punten f) en g) toegevoegd als niet in aanmerking komende leerlingen bij de berekening van de werkingstoelagen per RTC. Verder wordt in punt e) de nieuwe benaming toegepast van het derde leerjaar van de derde graad, i.c. 7de leerjaar gericht op instroom in de arbeidsmarkt.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 30

Het stelsel van leren en werken zit de komende jaren in een uitfasering. Schooljaar 2024-2025 is het laatste schooljaar dat er nog leerlingen kunnen ingeschreven zijn in leren en werken. In dat schooljaar zullen er geen programmatieaanvragen meer ingediend kunnen worden voor bijkomend aanbod in leren en werken. Immers, een programmatieaanvraag wordt telkens ingediend met het oog op de opstart van nieuw aanbod in het daaropvolgende schooljaar. In schooljaar 2025-2026 is er geen aanbod in leren en werken meer nodig. Om die reden wordt de programmatieprocedure uit het stelsel leren en werken geschrapt vanaf 1 september 2024. CDO's en Syntra vzw zullen wel nog beroep kunnen doen op de programmatieprocedure om bijkomende duale opleidingen te verkrijgen; deze procedure is vastgelegd in de Codex Secundair Onderwijs.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het decreet van 23 januari 2009 houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

Artikel 31

Dit artikel wijzigt de naam in het opschrift van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs naar Vocvo vzw.

Artikel 32

In dit artikel wordt de naam het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs telkens vervangen door Vocvo vzw.

Artikel 33

In dit artikel wordt de naam het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs telkens vervangen door Vocvo vzw.

Artikel 34

Dit artikel wijzigt het lidwoord. Aangezien Vocvo niet langer een afkorting vormt voor "het Vlaams Ondersteuningscentrum", kan er niet meer gesproken worden over "het Vocvo".

Hoofdstuk 7. Wijzigingen van het decreet van 13 februari 2009 houdende de organisatie van schoolsport

Artikel 35

De opvolging van de werking van de schoolsportorganisatie wordt beperkt tot opvolging van de twee beleidsdomeinen die instaan voor de schoolsport, zijnde

het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en het beleidsdomein Sport. Hiermee wordt bekomen dat er veel sneller en minder omslachtig tot een advies over de werking van de schoolsportorganisatie wordt gekomen. Het overleg dat eerder in de opvolgingsgroep met andere partners buiten de twee vermelde beleidsdomeinen is voorzien, wordt opgenomen via andere overlegkanalen die toelaten dat er op enkele i.p.v. op alle aandachtspunten wordt ingezoomd. Oorspronkelijk was het de bedoeling om dit vanaf het eerste werkingsjaar van de nieuwe beheersovereenkomst met de organisatie die instaat voor de schoolsport te laten ingaan. Er werd echter om een evaluatie van de werking van de opvolgingsgroep gevraagd. De inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2024 moet toelaten dat vanaf het tweede werkingsjaar de werking van de organisatie die instaat voor de schoolsport via een gewijzigde samenstelling en nieuwe werkwijze van de opvolgingsgroep wordt opgevolgd.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Artikel 36

Dit artikel creëert de mogelijkheid voor de onderwijsinspectie om inzage te krijgen in de geregistreerde gegevens inzake afzondering en fixatie indien nodig voor hun doorlichting. Ook de registraties over het gebruik van afzondering en fixatie in het kader van de kwaliteitszorg moeten ter inzage kunnen worden voorgelegd aan de onderwijsinspectie.

Hoofdstuk 9. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.

Artikel 37

Dit artikel bepaalt dat de regels inzake afzondering en fixatie ook gelden voor de leertijd (centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen), naast het deeltijds beroepssecundair onderwijs en het gewoon voltijds secundair onderwijs.

Artikel 38

Dit artikel voegt in het secundair onderwijs in artikel 3, de definities van afzondering, de afzonderingskamer en fixatie in. Deze definities zijn dezelfde definities die ingevoegd worden in het decreet basisonderwijs en het decreet onderwijsinternaten en zijn grotendeels dezelfde definities als de definities die worden ingevoegd met het decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Zo wordt er over gewaakt dat er binnen de verschillende beleidsdomeinen eenheid wordt gecreëerd over de verschillende begrippen en wordt er onduidelijkheid tegengegaan.

De definities vloeien voort uit de [intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede jeugdhulp](#). Zoals hoger gesteld in de algemene memorie, is de juridische analyse opgenomen in deze richtlijn breed genoeg zodat er geen apart onderzoek voor onderwijs nodig was.

De eerste definitie is de definitie van afzondering. Afzondering is het verblijf van een persoon (leerling/interne) in een individuele afzonderingskamer of in een ander lokaal. Dit lokaal kan die persoon (leerling) niet zelfstandig verlaten. Het al dan niet zelfstandig kunnen verlaten van een kamer is het doorslaggevend criterium. Iemand op de gang zetten bijvoorbeeld is geen afzondering.

De afzonderingskamer is de kamer die gebruikt moet worden voor de afzondering. Deze kamer is een veilig ingerichte, specifiek daartoe bedoelde, hoog beveiligde ruimte. De persoon (leerling) kan deze kamer uiteraard niet zelfstandig verlaten (anders zou het geen afzondering zijn).

Fixatie is elke handeling of elk gebruik van materiaal die ervoor zorgt dat een persoon zich niet meer volledig vrij kan bewegen. De bewegingsvrijheid van de persoon wordt dus beperkt, verhinderd of belemmerd. De persoon kan ook niet zelfstandig zijn bewegingsvrijheid herwinnen.

Er bestaan drie vormen van fixatie, met name de fysieke interventie, de mechanische fixatie en de medicamenteuze fixatie.

Met fysieke interventie wordt bedoeld de fixatie door middel van een interventie waarbij de persoon door één of meerdere personen (bijvoorbeeld leerkrachten) op een fysieke wijze vastgehouden of geïmmobiliseerd wordt of waarbij de persoon op een fysiek gecontroleerde wijze verplaatst wordt of zich laat verplaatsen.

Mechanische fixatie is de fixatie door middel van het aanwenden van mechanische hulpmiddelen bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, welke niet zelfstandig door de persoon kan verwijderd worden. Hulpmiddelen voor het ondersteunen of corrigeren van de fysieke houding van de persoon bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, en die niet zelfstandig door de persoon kunnen verwijderd worden, worden niet beschouwd als mechanische fixatie tenzij deze hulpmiddelen buiten hun oorspronkelijke doelstelling gebruikt worden.

Medicamenteuze fixatie is de fixatie door middel van het acuut of chronisch gebruik van medicatie. In de bepalingen over afzondering en fixatie wordt medicamenteuze fixatie niet opgenomen in de definitie aangezien het beslissen tot en het toedienen ervan een medische handeling betreft, handelingen waar de Vlaamse decreetgever geen bevoegdheid toe heeft. Het toedienen van medicamenteuze fixatie is de uitoefening van geneeskunde. De Wet Uitoefening Gezondheidszorgberoepen en de Wet Patiëntenrechten zijn van toepassing. Het is die wetgeving die in dat geval gevolgd zal moeten worden. Het is de federale wetgever die zal bepalen wie bevoegd is om bepaalde medische handelingen te stellen, maar in principe zal dat altijd een arts zijn, tenzij er bijvoorbeeld op grond van een koninklijk besluit verpleegkundigen of andere bekwame helpers

onder toezicht van een arts door de federale overheid die bevoegdheid hebben gekregen.

Op een aantal situaties zijn de omschreven voorwaarden niet van toepassing. Het gaat om handelingen die een leerkracht/personeelslid van een school stelt zoals ook een verantwoorde ouder die handeling zou stellen in overeenstemming met de leeftijd en het beslissingsvermogen van een leerling om hem te beschermen bij acuut en ernstig gevaar, bij potentieel gevaar of onaangepast sociaal gedrag.

In punt 4 wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat telkens er over school wordt gesproken in hoofdstuk 11 (het hoofdstuk over het verbod op afzondering en fixatie) ook een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen onder het begrip school vallen.

Artikel 39

De omkadering uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen vertrekken van een vast aantal. Het artikel wijzigt niets aan de bepaling van het vast aantal uren-leraar dat over de scholen of scholengemeenschappen verdeeld wordt. Momenteel gebeurt de verdeling voor elk van deze pakketten op basis van de verhouding van het aantal uren-leraar van de school (of van alle scholen van de scholengemeenschap) in het totaal aantal toegekende uren-leraar van het schooljaar waarvoor deze pakketten worden toegekend. Hierdoor kan de verdeling pas bepaald worden als de omkadering van de laatste school is berekend, en moeten alle scholen en scholengemeenschappen dus wachten om een zicht te krijgen op het aantal uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen. De voorliggende artikelen bepalen voor elk van deze pakketten dat de verdeling gebeurt op basis van de verhouding in het voorgaande schooljaar. Hierdoor is het mogelijk om scholen en scholengemeenschappen veel vroeger te informeren over deze middelen.

Artikel 40

Door deze wijziging wordt een tweede ambt van adjunct-directeur mogelijk in buitengewoon secundair onderwijs, indien een school de norm van 600 leerlingen behaalt, met als behoudsnorm 550 leerlingen. Er wordt ook voorzien dat de norm 3 dan wel 4 keer kan worden gehaald bij 900 leerlingen, met als behoudsnorm 850 of 1.200 leerlingen, met als behoudsnorm 1.150. Op deze manier wordt de berekeningswijze in het buitengewoon secundair onderwijs volledig afgestemd op die van het gewoon secundair onderwijs.

Artikel 41

Op 1 september 2020 startte een nieuwe periode van zes schooljaren voor de scholengemeenschappen. Het artikel expliciteert dat scholengemeenschappen

gelden voor een periode van zes schooljaren. De huidige periode voor de scholengemeenschap eindigt op 31 augustus 2026. Tot dan kunnen geen nieuwe scholengemeenschappen meer worden opgestart. Het artikel voorziet dat er in de toekomst telkens met vaste periodes van zes schooljaren voor de scholengemeenschappen wordt gewerkt. Aan het einde van de periode van zes schooljaren wordt elke bestaande scholengemeenschap van rechtswege verlengd als de samenstelling ervan niet wijzigt. In de loop van de zesjarige periode kunnen er geen nieuwe scholengemeenschappen worden opgericht.

Alle betrokkenen engageren zich voor de hele periode van de scholengemeenschap. De instap in een scholengemeenschap houdt immers een aantal engagementen in ten aanzien van de andere partners zodat er in beginsel mag worden verwacht dat de samenstelling van de scholengemeenschap gedurende deze zesjarige periode stabiliteit vertoont. De overeenkomst geldt dus ook voor zes jaar. Scholen kunnen tijdens deze periode, los van de hieronder vermelde uitzonderingen, niet uit de scholengemeenschap stappen. Dit betekent dat alle scholengemeenschappen lopen tot 31 augustus 2026. Een scholengemeenschap kan dus niet opgesplitst worden.

De uitstap is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk. Eén van de uitzonderingen voorziet in een uitstap als een school met een vereniging van gemeenten als schoolbestuur wordt overgenomen door een schoolbestuur dat geen vereniging van gemeenten is. Aangezien er in het secundair onderwijs geen schoolbesturen meer zijn met een vereniging van gemeenten als schoolbestuur, is deze uitzonderingsgrond overbodig. Deze wordt dus geschrapt.

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota over vrijwillige fusies van gemeenten goed. Een fusie gaat in op 1 januari 2025. In principe kunnen gemeenten ervoor kiezen om eerder te fuseren, maar dan moeten ze tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen organiseren. Een fusie van gemeenten kan ertoe leiden dat de scholen van de nieuwe gemeente in verschillende scholengemeenschappen komen te liggen. In dergelijke gevallen wordt het mogelijk dat er wijzigingen aan de scholengemeenschappen aangebracht worden. Ook een school die wordt overgenomen door een schoolbestuur van hetzelfde onderwijsnet kan uit een scholengemeenschap stappen, op voorwaarde dat alle schoolbesturen die behoren tot de scholengemeenschap, ermee instemmen dat de school uit de scholengemeenschap stapt en op voorwaarde dat de school gelegen is in een gemeente ontstaan uit een fusie van gemeenten in het lopende schooljaar.

Artikel 42

De omkadering uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen vertrekken van een vast aantal. Het artikel wijzigt niets aan de bepaling van het vast aantal uren-leraar dat over de scholen of scholengemeenschappen verdeeld wordt. Momenteel gebeurt de verdeling voor elk van deze pakketten op basis van de verhouding van het aantal uren-leraar van de school (of van alle scholen van de scholengemeenschap) in het totaal aantal toegekende uren-leraar van het schooljaar waarvoor deze pakketten worden toegekend. Hierdoor kan de verdeling pas bepaald worden als de omkadering van de laatste school is berekend, en moeten alle scholen en scholengemeenschappen dus wachten om een zicht te krijgen op het aantal

uren-leraar aanvangsbegeleiding, ondersteuning van de kerntaak en extra uren-leraar scholengemeenschappen. De voorliggende artikelen bepalen voor elk van deze pakketten dat de verdeling gebeurt op basis van de verhouding in het voorgaande schooljaar. Hierdoor is het mogelijk om scholen en scholengemeenschappen veel vroeger te informeren over deze middelen.

Artikel 43

Dit artikel bepaalt dat het niet-naleven van de bepalingen over afzondering en fixatie kan leiden tot sancties.

Deze sanctie is een gedeeltelijke terugvordering van het werkingsbudget zijn. Bij een eerste overtreding kan die terugvordering maximum 5 % bedragen van de werkingsbudget van het voorgaand schooljaar. Bij een tweede of volgende overtreding kan de terugvordering maximum 10 % bedragen van het werkingsbudget van het voorgaand schooljaar.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vaststelling van de overtredingen en voor de toepassing van de sancties. Het recht op verdediging wordt gewaarborgd.

Artikel 44

Dit artikel bepaalt dat het beleid over (de preventie van) afzondering en fixatie wordt opgenomen in het schoolreglement als onderdeel van de beschrijving over de leerlingenbegeleiding.

Artikel 45 en 46

Deze artikelen bepalen dat het beleid inzake de preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het beleid op leerlingenbegeleiding en daarin moet worden opgenomen.

Artikel 47

Er wordt een nieuw hoofdstuk toegevoegd.

Artikel 48

Met dit artikel wordt een artikel 123/24/1 ingevoegd.

In paragraaf 1 wordt bepaald dat afzondering en fixatie verboden zijn behalve in de gevallen waarbij een decreet uitdrukkelijk bepaalt dat afzondering en fixatie toegelaten zijn. Volgens het internationale mensenrechtencontentieux zijn zowel fixatie als afzondering buiten een detentiecontext als straf of collectieve maatregel verboden en zullen afzondering en fixatie in zo'n geval beschouwd worden als een vorm van onmenselijke behandeling.² Afzondering en fixatie zijn

---

² Standards of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment on Juveniles deprived of their liberty under criminal legislation CPT/Inf(2015)1-part rev1., §128;

enkel toegelaten bij ernstig en acuut gevaar, en bij potentieel gevaar ter preventie van actueel en ernstig gevaar en voor de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van het kind.

Paragraaf 2 bepaalt dat een school verplicht is om een beleid inzake de preventie van afzondering en fixatie te ontwikkelen als de school reeds eerder een maatregel inzake afzondering en fixatie heeft moeten nemen en na een inschatting vaststelt dat de kans reëel is dat ze in de toekomst nog een maatregel inzake afzondering of fixatie zal moeten nemen.

Het principe is hier dat niet elke school geconfronteerd wordt met afzondering en fixatie. Daarom moet dus niet elke school verplicht worden om zo'n beleid te ontwikkelen.

Er wordt in het decreet in het bijzonder opgenomen dat het beleid ter preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het beleid op leerlingenbegeleiding van de school .

De school kan het initiatief nemen om de pedagogische begeleidingsdienst of een andere externe dienst te betrekken bij het uitwerken, implementeren en evalueren van haar beleid op leerlingenbegeleiding. Ter versterking van de brede basiszorg van de school zet het CLB haar signaalfunctie in wanneer ze noden vaststelt in de leerlingenpopulatie of een probleem of onregelmatigheid vaststelt in het beleid op leerlingenbegeleiding van de school.

Aangezien het beleid over de preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid van de school en het schoolreglement (waar een passage inzake de preventie van afzondering of fixatie moet worden opgenomen indien er maatregelen inzake afzondering of fixatie moeten worden genomen op die school), zal de schoolraad in principe betrokken zijn bij de ontwikkeling van het beleid. Als er echter geen schoolraad is, verwachten we toch van de school dat ze op een of andere manier trachten ouders en leerlingen te betrekken. Bijgevolg wordt de verplichting om ouders en leerlingen te betrekken hier nogmaals ingeschreven.

Artikel 49

Dit artikel voegt een artikel 123/24/2 toe aan de codex Secundair Onderwijs. Dit artikel gaat over afzondering en fixatie bij acuut en ernstig gevaar. Ook in dit geval is afzondering en fixatie in principe verboden tenzij onder de voorwaarden bij dit decreet bepaald.

De maatregel kan enkel als laatste redmiddel genomen worden, als er geen alternatief is. De maatregel moet zo kort als mogelijk duren en stopt als er geen ernstig of acuut gevaar meer is.

De maatregel gebeurt zo veel als mogelijk op maat van en in afstemming met de leerling, en de situatie. De maatregel wordt dus zo goed als mogelijk aangepast aan de leerling. Ook wordt er continu gezocht naar minder ingrijpende alternatieven.

Een school moet passende maatregelen nemen om medische bijstand te verzekeren, als die medische bijstand in het belang van het kind vereist is. Ook moet er regelmatig contact zijn met de leerling met de focus op het welbevinden van de leerling.

Paragraaf 2 bepaalt verder dat ouders zo snel als mogelijk moeten op de hoogte worden gebracht van de afzondering of fixatie. Na elke afzondering of fixatie volgt een nabespreking met de leerling en met de ouders.

Artikel 50

Dit artikel voegt een nieuw artikel 123/24/3 in, in de Codex Secundair Onderwijs Dit artikel gaat over het toepassen van afzondering of fixatie bij potentieel gevaar, om te vermijden dat er sprake zal zijn van acuut of ernstig gevaar voor de leerling of anderen of om de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van de leerling te bevorderen.

Ook deze vorm van afzondering en fixatie is verboden tenzij er aan een aantal voorwaarden is voldaan. De eerste voorwaarde is dat er instemming moet zijn met deze vorm van afzondering en fixatie. Leerlingen, en ouders moeten instemmen. Enkel als de leerling niet tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, is zijn instemming niet vereist. Zonder instemming is afzondering of fixatie verboden. Als de leerling meerderjarig is en tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, is enkel de instemming van de meerderjarige leerling vereist.

Het CLB kan hierbij steeds vanuit haar vraaggestuurde werking betrokken worden. Bijvoorbeeld als het CLB beschikt over relevante informatie terug te vinden in het multidisciplinair dossier van de leerling, als het CLB beschikt over specifieke gevraagde deskundigheid en/of indien er bijkomend advies nodig is.

De toepassing van de afzondering en de fixatie gebeurt ook op maat van de leerling.

Verder blijft het principe dat de maatregel een laatste redmiddel is, als er geen andere opties meer zijn. Er moet blijvend gezocht worden naar minder ingrijpende alternatieven. Het personeel van de school moet tijdens de maatregel regelmatig contact met de leerling hebben met de focus op het welbevinden van de leerling. De leerling moet altijd de mogelijkheid hebben om te communiceren met een personeelslid van de school.

Ook hier is het principe dat ouders zo snel als mogelijk op de hoogte worden gebracht. Ook moet er iedere keer een nabespreking zijn.

Artikel 51

Dit nieuw artikel 123/24/4 bepaalt de voorwaarden voor een afzonderingskamer. Een afzonderingskamer moet in de eerste plaats veilig zijn voor de leerlingen. Er moet fysieke nabijheid op maat van de leerling mogelijk zijn. Enkel het bevoegd personeel kan de kamer inkijken en betreden. Wie dat personeel is, bepaalt de school zelf. De afzonderingskamer moet ook oriëntatiemogelijkheden, lichtinval (dit hoeft niet per se natuurlijk lichtinval te zijn) en een aan de leerling aangepaste tijdsindicatie bevatten.

De leerling moet ook altijd rechtstreeks contact kunnen nemen met een personeelslid van de school. Communiceren moet mogelijk zijn. De Vlaamse Regering kan verdere voorwaarden bepalen waaraan een afzonderingskamer moet voldoen.

Artikel 52

Dit artikel voegt een artikel 123/24/5 toe aan de codex secundair onderwijs en dit artikel bepaalt de registratie van maatregel inzake afzondering of fixatie.

Elke keer dat er een specifieke maatregel inzake afzondering of fixatie wordt genomen, wordt die maatregel geregistreerd. Daarbij wordt er geregistreerd welk type maatregel (afzondering of fixatie) er genomen werd. De omstandigheden, de aanleiding of reden en uitgeprobeerde alternatieven worden opgenomen. Verder wordt het algemene verloop van de maatregel, het tijdstip van begin en einde van de maatregel en de tijdstippen van en observaties tijdens het toezicht en de momenten van communicatie opgenomen. Ook of de leerling verwondingen heeft of als er derden verwondingen hebben, wordt geregistreerd. Als derden verwondingen hebben, dan zal de school in het kader van de GDPR, de identiteit van de derde waarschijnlijk niet kunnen opnemen. Ook worden eventuele opmerkingen van de leerling en de ouders met betrekking tot het verloop van de maatregel opgenomen, net zoals de nabespreking.

Paragraaf 2 bepaalt waarom de verwerking van de persoonsgegevens rechtmatig is (noodzakelijk om de vitale belangen te beschermen). Het internationaal mensenrechtencontentieus onderstreept het belang van registratie. Ook de doelstellingen van de bewaring worden uitdrukkelijk bepaald en dan met name het vrijwaren van de rechten van de leerling en als element van interne kwaliteitszorg. Registratie zorgt er enerzijds voor dat de toepassing van de maatregel zichtbaar wordt. De leerling en de ouders kunnen de toepassing van de maatregel ook controleren en in vraag stellen. Anderzijds laat registratie toe om data te genereren op verschillende niveaus. Voor de school kan de registratie als input voor de nabespreking van de maatregel met het personeel dienen en voor post-incident analyse van bepaalde casussen en voor de kwantitatieve analyses op alle uitgevoerde afzonderingen en fixaties en voor post-incident analyse van bepaalde casussen.

Paragraaf 3 bepaalt dat de school verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerkingen van de persoonsgegevens

Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van deze gegevens. Ze worden tien schooljaren na het einde van het schooljaar waarop de leerling ingeschreven was, bewaard.

Scholen kunnen de gegevens onderling enkel uitwisselen in het kader van intervisie en als element van interne kwaliteitszorg. Uiteraard moet hierbij de AVG gerespecteerd worden. Dat betekent dus dat die gegevens enkel gepseudonimiseerd zullen kunnen uitgewisseld worden.

Artikel 53 en 54

Bij onderwijsdecreet XXXIII werden in de Codex Secundair Onderwijs nieuwe programmatieregels ingeschreven voor het gemoderniseerd secundair onderwijs. Die zijn van toepassing vanaf het schooljaar 2024-2025. In dat schooljaar is de modernisering nog niet uitgerold in het derde leerjaar van de derde graad, waardoor er voor dat schooljaar overgangsregels van kracht zijn. De regels die thans worden ingevoerd voor oprichting van structuuronderdelen in het derde leerjaar van de derde graad vanaf het schooljaar 2025-2026 bouwen verder op de principes die gelden voor de onderliggende leerjaren, zij het met een aantal verschillen zoals hierna beschreven.

1. Het onderscheid tussen vrije programmatie voor niet-niche structuuronderdelen en programmatie mits goedkeuring door de Vlaamse Regering voor niche structuuronderdelen wordt naar het derde leerjaar van de derde graad doorgetrokken, maar - in tegenstelling tot de onderliggende leerjaren - mag het aanbodprofiel van de school er niet door wijzigen. Dat aanbodprofiel wordt enkel bepaald door de studiedomeinen (of domeinoverschrijdende structuuronderdelen) die de school al organiseert; binnen de matrix wordt het derde leerjaar van de derde graad immers niet opgedeeld in de structuurcomponenten "finaliteit" en "onderwijsvorm". Dit betekent dat de programmatie door een school van een nieuw studiedomein nooit kan aanvangen in desbetreffend leerjaar. Voor een nieuw studiedomein ligt de start in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad. Vanuit het leerlingenbelang is dit logisch teneinde, binnen eenzelfde door de leerling gekozen school, de noodzakelijke basisopleiding en studiecontinuïteit te waarborgen. Programmaties op niveau derde leerjaar derde graad van structuuronderdelen die in de school een nieuw studiedomein doen ontstaan, zijn m.a.w. niet mogelijk; elke dergelijke melding of aanvraag zal door de bevoegde dienst als onontvankelijk worden beschouwd.
2. Vooral in het derde leerjaar van de derde graad staan de programmatiemogelijkheden en aansluitende regels ook in het teken van de toelatingsvoorwaarden zoals die door de Vlaamse Regering (cfr. besluit 15 juli 2022) voor het gemoderniseerd secundair onderwijs zijn vastgelegd. Studietoelating, studiecontinuïteit en toelatingscriteria zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, zeker als we de eventualiteit op noodzaak tot schoolverandering voor leerlingen in het laatste leerjaar van hun secundair curriculum willen vermijden.
3. Voor structuuronderdelen gericht op instroom arbeidsmarkt is decretaal een mogelijke studieduur van 1, 2 of 3 semesters voorzien evenals een mogelijke opstart per 1 september en 1 februari. In de overige leerjaren is dat niet het geval. Die meer soepele organisatievorm heeft repercussies op de termijnen voor, naargelang van het geval, melding of aanvraag en beslissing van

programmaties. Concreet gelden er dus verschillende data waarmee bij indiening van een dossier en bij beslissing rekening moet worden gehouden. Idem voor het label "vervaltermijn" respectievelijk "ordetermin".

Vervolgens is het belangrijk om er op te wijzen dat ook voor het derde leerjaar van de derde graad het principe van vrije programmatie wordt gehanteerd voor een duaal structuuronderdeel dat gelijknamig is met een niet-duaal structuuronderdeel dat de school al organiseert of mag organiseren, en omgekeerd.

Tor slot wordt in de artikelen over programmatie van structuuronderdelen (zowel vrije programmatie als programmatie na een goedkeuring door de Vlaamse regering) een lid toegevoegd om bij een programmatie die het rechtstreekse gevolg is van een manifeste overmachtssituatie waardoor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne in het gedrang komen (brand, overstroming, afgekeurd worden van installaties, edm.) toe te laten dat de Vlaamse Regering kan afwijken van de termijnen, dit gaat zowel over de aanvraagtermijnen (30 november of 30 september), de meldingstermijnen (1 april of 30 september) als de beslissingstermijnen (31 maart of 15 februari).

Bij een dergelijke programmatie door een manifeste overmachtssituatie geldt de minimumnorm voor programmatie van een structuuronderdeel niet, het gaat immers om een al ingericht structuuronderdeel of al ingerichte structuuronderdelen of een structuuronderdeel dat of structuuronderdelen die een school mag inrichten.

Artikel 55

De overgangsbepalingen voor programmaties in het schooljaar 2024-2025 binnen het derde leerjaar van de derde graad worden opgeheven. Het betreft tijdelijke maatregelen die van toepassing zijn in het laatste schooljaar voorafgaand aan de modernisering van bedoeld leerjaar.

Artikel 56

De terminologie in artikel 196 was nog niet aangepast aan de modernisering van het secundair onderwijs. Dit wordt met dit artikel rechtgezet. De term 'zeevisserijonderwijs' wordt telkens vervangen door 'maritiem onderwijs'. De verwijzingen naar de structuuronderdelen in paragraaf 2 worden overeenkomstig de matrix secundair onderwijs aangepast.

Artikel 57

De terminologie in artikel 207, derde lid, was nog niet aangepast aan de modernisering van het secundair onderwijs. Dit wordt met dit artikel rechtgezet. De term 'zeevisserijonderwijs' wordt telkens vervangen door 'maritiem onderwijs'.

Artikel 58,59 en 61

Deze artikelen verduidelijken dat schoolbesturen de afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke blijven voor het ordenen, toewijzen en weigeren

van leerlingen, niettegenstaande ze hiervoor een LOP of ander schoolbestuur mandateren.

De wijzigingen worden aangebracht voor de regelgeving voor scholen gelegen binnen en buiten Brussel, zowel voor het basis als secundair onderwijs. Voor het secundair onderwijs gebeurt de wijziging zowel voor de inschrijvingen voor 1A/1B als voor de hogere leerjaren (artikel 253/22 van de codex secundair onderwijs).

Artikel 61 en 63

Deze artikelen verduidelijken enkele zaken met betrekking tot het uitreiken en meedelen van weigeringsdocumenten:

1° en 3° verduidelijken dat het steeds het schoolbestuur is dat een leerling weigert, niet het LOP;

2° verduidelijkt dat een weigeringsdocumenten ook de in paragraaf 1 vermelde gegevens bevat, zoals de identificatiegegevens van de leerling.

De wijzigingen worden aangebracht voor de regelgeving voor scholen gelegen binnen en buiten Brussel, zowel voor het basis als secundair onderwijs.

Artikel 62

Bij de hogere leerjaren in het gewoon secundair onderwijs in Brussel wordt er voorrang voor Nederlandstaligen gegeven. In de praktijk wordt er dan ook meestal een wachtlijst voor Nederlandstaligen bijgehouden. Dit sluit aan bij de geest van het decreet en wordt verduidelijkt.

Artikel 64

Door de toevoeging van de zinsnede "In afwijking van de voorgaande zin is het gemotiveerd advies niet nodig voor de toelating tot het eerste leerjaar B van opleidingsvorm 4" schrappen we het verplichte gemotiveerde CLB advies voor 12- jarige leerlingen die de overstap maken naar het eerste leerjaar B in opleidingsvorm 4. Een leerling kan immers in gewoon onderwijs ook van rechtswege toegelaten worden tot het eerste leerjaar B in het gewoon secundair onderwijs. En als je een verslag voor opleidingsvorm 4 hebt en de overstap maakt naar het eerste leerjaar B in opleidingsvorm 4 is dit gemotiveerd advies dus overbodig voor 12-jarige leerlingen.

Artikel 65

De overgangsbepalingen voor programmaties in het schooljaar 2024-2025 binnen het derde leerjaar van de derde graad worden opgeheven. Het betreft tijdelijke maatregelen die van toepassing zijn in het laatste schooljaar voorafgaand aan de modernisering van bedoeld leerjaar.

Artikel 66, 68 en 69

Ten gevolge van het de voortschrijdende modernisering van het secundair onderwijs, worden verschillende bepalingen uit de Codex Secundair Onderwijs omtrent toelating en studiebekrachtiging duaal leren en de aanloopfase zonder

voorwerp. Deze bepalingen kunnen uit de codex worden geschrapt. Voor de gemoderniseerde structuur werd dit geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft.

Artikel 67

Dit artikel schrapt de verwijzing naar toekenning van de subsidie per leerling, en focust de toekenning van subsidie op de prestaties van een begeleider.

Hoofdstuk 10. Wijzigingen van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016

Artikel 70

In artikel VII.5., eerste lid, 1°, van de codificatie wordt nog verwezen naar artikel 6, 6° van het CLB-decreet van 1 december 1998. Dit wordt met deze wijziging aangepast naar artikel 8, 3°, van decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding”.

Hoofdstuk 11. Wijzigingen van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs

Artikel 71 en 72

De studiekeuze om door te stromen naar het hoger kunstonderwijs maken leerlingen doorgaans in de derde graad van het secundair onderwijs. Om leerlingen ook via in het deeltijds kunstonderwijs optimaal voor te bereiden op die studiekeuze zijn sinds 1 september 2021 de specifieke eindtermen van het wetenschapsdomein kunst en cultuur van het secundair onderwijs van toepassing. Omdat leerlingen in het domein beeldende en audiovisuele kunsten instromen op leeftijd, bevinden 16- en 17-jarigen die hoger kunstonderwijs ambiëren zich in de derde graad van dat domein. In de huidige regelgeving gelden de specifieke eindtermen die leerlingen voorbereiden op vervolgonderwijs in de kunsten enkel voor leerlingen in de vierde graad. In de vierde graad stromen de leerlingen beeldende en audiovisuele kunsten in vanaf 18 jaar.

De wijziging maakt mogelijk dat leraren in de derde graad beeldende en audiovisuele kunsten de specifieke eindtermen kunnen hanteren voor leerlingen die blijf geven van interesse en aanleg voor doorstroom naar het hoger kunstonderwijs. Voor de overige domeinen blijft de bestaande regeling behouden. In die domeinen volgen leerlingen van 16 en 17 jaar les in de vierde graad.

Artikel 73

Vandaag kan een schoolbestuur in het deeltijds kunstonderwijs een of meer structuuronderdelen in een vestigingsplaats overhevelen naar een academie van

een ander schoolbestuur. De omkadering die de vestigingsplaats genereert, gaat bij een overheveling in principe volledig mee over. Voor het personeel moet een overeenkomst worden afgesloten waarin de situatie van het personeel en de bereidheid om personeel al dan niet mee over te nemen, wordt vastgelegd. De huidige regelgeving veronderstelt een onderling akkoord over de overheveling tussen beide schoolbesturen. Zonder het akkoord van het oorspronkelijke schoolbestuur, zou een dergelijke overheveling van structuuronderdelen niet mogelijk zijn. Het gegeven dat de volledige omkadering mee overgaat van de ene naar de andere academie, bemoeilijkt de gesprekken. De personeelsleden zijn niet verplicht om mee de overstap te maken, waardoor het oorspronkelijke schoolbestuur mogelijks met een aderlating achterblijft. Dat risico wil men niet gauw nemen. Naar analogie van de regelgeving over dergelijke overhevelingen in het volwassenenonderwijs, bepaalt dit voorstel dat de schoolbesturen onderhandelen over de omkaderingsoverdracht tussen de betrokken academies. Daarbij wordt de volledige omkadering in rekening gebracht op basis van de leerlingen die in de structuuronderdelen van die vestigingsplaats les volgen. Agodi kan de schoolbesturen daarvoor de nodige gegevens aanreiken. Wanneer de onderhandeling vóór 1 maart niet tot een resultaat leidt, zal de overheveling niet kunnen doorgaan in het daaropvolgende schooljaar.

Artikel 74

Om toegelaten te worden tot de derde graad in het domein woordkunst-drama, moeten leerlingen ofwel de basiscompetenties van de tweede graad hebben bereikt, ofwel minstens vijftien jaar oud zijn in het schooljaar waarin ze ingeschreven zijn.

Het komt voor dat een leerling bij zijn inschrijving niet kan aantonen dat hij de vereiste basiscompetenties verworven heeft. Om hem op het juiste niveau in te schalen kan de leerling ingeschreven worden met een toelatingsperiode in een bepaalde graad of leerjaar van de opleiding die hij wil volgen. De leerling volgt dan op proef de lessen van een hoger leerjaar of graad van de opleiding. De directeur beoordeelt voor 1 november op advies van de betrokken leerkrachten of de leerling over voldoende competenties beschikt om de opleiding voort te zetten met kans op succes. In de praktijk worden heel wat leerlingen die jonger zijn dan vijftien jaar via zo'n toelatingsperiode ingeschreven in de derde graad, omdat zij volgens de academie de basiscompetenties van de tweede graad hebben bereikt. Daarom is het logischer om de minimumleeftijd te verlagen van vijftien naar twaalf jaar.

Artikel 75

Conform artikel 67, §2, van het decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs is een leerling per domein maar een keer financierbaar. Bij de berekening van de omkadering voor het volgende schooljaar zal de academie maar op basis van één inschrijving lestijden ontvangen. Hoewel leerlingen gelijktijdig meer opleidingen kunnen volgen, bijvoorbeeld een tweede optie of een tweede instrument, legt die meervoudige participatie een bijkomende druk op de organisatie van het onderwijs.

Uit die bepaling vloeit voort dat een leerling die meer opleidingen van hetzelfde domein in verschillende academies volgt, maar in één academie financierbaar is. Een van beide academies zal daardoor geen aanspraak kunnen maken op omkadering voor die leerling.

Door de wijziging krijgt een schoolbestuur het recht om een leerling in dat geval te weigeren. Daardoor kan de academie afwegen of de inschrijving van een niet-financierbare leerling gerealiseerd kan worden binnen de beschikbare omkaderingsmiddelen.

Artikel 76 en 77

Met het decreet van 5 mei 2023 over leersteun wordt de terminologie van verslagen gewijzigd. De bestaande benamingen van gemotiveerd verslag en verslag voor toegang tot een individueel curriculum in het gewoon onderwijs of voor toegang tot het buitengewoon onderwijs worden vervangen door GC-verslag (verslag gemeenschappelijk curriculum), IAC-verslag (verslag individueel aangepast curriculum) en OV4-verslag (verslag voor opleidingsvorm 4).

In het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs moet in de artikelen artikel 52 en 53 de terminologie van verslag en gemotiveerd verslag vervangen worden door GC-verslag, IAC-verslag of OV4-verslag.

Daarnaast wordt een inhoudelijke anomalie rechtgezet. Wanneer leerlingen met een IAC-verslag zich willen inschrijven in de academie, kunnen ze met dat verslag geen gemeenschappelijk curriculum met afwijkingen op de studieomvang en de evaluaties volgen; ze kunnen enkel terecht in een individueel aangepast curriculum (IAC) of in het gemeenschappelijk curriculum zonder afwijkingen. Er zijn echter leerlingen die in het leerplichtonderwijs wel een IAC volgen, maar die niet per se ook een IAC nodig hebben in het deeltijds kunstonderwijs, in die zin dat ze mits aanpassingen van de studieomvang en evaluaties wel alle onderwijsdoelen van hun opleiding in het deeltijds kunstonderwijs kunnen bereiken. Daarom is het logisch om het IAC-verslag ook te laten gelden als verantwoordingsdocument voor toegang tot het gemeenschappelijk curriculum met afwijkingen op de studieomvang en de evaluaties.

Deze artikelen treden best met terugwerkende kracht in werking. Aangezien het decreet over leersteun van kracht is geworden vanaf 1 september 2023 wordt voor deze terminologische aanpassing in het decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs dezelfde ingangsdatum vooropgesteld.

Artikel 78

De leerlingenevaluatie is een pedagogische aangelegenheid die tot de autonomie en het beleid van de academie behoort. De basisprincipes van de visie op leerlingenevaluatie en de afspraken rond evaluatie zijn opgenomen in het academiereglement.

In lijn met dat uitgangspunt wordt de koppeling tussen de aanwezigheid van de leerlingen en evaluatie van de leerprestaties opgeheven. Een academie kan in het kader van haar evaluatiebeleid zelf bepalen in welke mate de aan- en afwezigheden van leerlingen een element vormen in de beoordeling van de leerprestaties.

Artikel 79

Een leerling volgt de opleiding waarvoor hij is ingeschreven gedurende het hele schooljaar in dezelfde academie. Er zijn bepaalde gevallen denkbaar waar een leerling in de loop van het schooljaar toch van academie moet veranderen, bv. een verhuis naar een andere woonplaats. Om dit mogelijk te maken, wordt een bepaling in het decreet ingeschreven. Het veranderen van academie is geen recht van de leerling en kan enkel als de directeur van de nieuwe academie toestemming geeft.

Artikel 80

De aanvullende lestijden voor aanvangsbegeleiding worden in verschillende onderwijsniveaus berekend aan de hand van de omkadering van verschillende referentieschooljaren. In het deeltijds kunstonderwijs gebeurt de berekening op basis van de omkadering van het lopende schooljaar, in het basisonderwijs op basis van het vorige schooljaar. Het voorstel past in de bedoeling om het referentieschooljaar voor alle onderwijsniveaus gelijk te trekken. Dit heeft als voordeel voor de scholen en academies dat zij sneller zicht hebben op hun lestijden voor aanvangsbegeleiding. De overgang zal voor het deeltijds kunstonderwijs zacht zijn, aangezien de academies door de wijziging hetzelfde pakket ontvangen als het schooljaar ervoor.

Artikel 81

Om een bijkomend structuuronderdeel of domein te organiseren moet een academie dat structuuronderdeel of domein programmeren. Ze dient daartoe uiterlijk op 1 maart voorafgaand aan het schooljaar waarin de oprichting start een aanvraag in. De goedkeuring van een programmatie geldt enkel in het schooljaar volgend op de aanvraag. Indien een schoolbestuur goedkeuring krijgt tot programmatie van een nieuw structuuronderdeel of domein, maar dat niet inricht op 1 september volgend op de aanvraag, dan moet het schoolbestuur opnieuw een aanvraag tot programmatie doen wil het hier later toch mee starten. Dit voorstel verlengt de termijn waarbinnen de academie na goedkeuring het te programmeren aanbod moet beginnen inrichten tot drie schooljaren, naar analogie van de termijn die bepaald is bij aanvragen voor onderwijsbevoegdheid.

Artikel 82

Scholen voor buitengewoon basis- of secundair onderwijs zijn net als andere scholen enthousiast over de ontwikkelingskansen die Kunstkuur biedt aan de leerlingen. Na een soms aarzelende start slagen de leraren erin om haalbare en uitdagende leeractiviteiten uit te werken op maat van de leerlingen. De observaties van de onderwijsinspectie ter plaatse bevestigen dat. Omdat leerlingen in scholen voor het buitengewoon onderwijs les volgen in kleine klasgroepen is het volume van ondersteuningsmiddelen waarop een Kunstkuursamenwerking met een school buitengewoon onderwijs aanspraak kan maken kleiner dan in een gewone school. De punten voor lestijden worden immers pro rata van het aantal deelnemende leerlingen berekend. Door specifiek voor Kunstkuursamenwerkingen met het buitengewoon onderwijs de verhouding tussen de puntenenveloppe en het aantal deelnemende leerlingen aan te passen, wordt de toekenning van de ondersteuningsmiddelen beter afgestemd op de onderwijscontext van de leerlingen buitengewoon onderwijs. Om aanspraak te kunnen maken op de maximale puntenenveloppe van 35 punten, wat overeenstemt met 5 of 7 dko-lestijden, wordt voorgesteld om voor scholen buitengewoon onderwijs uit te gaan van minimaal 16 leerlingen in plaats van minimaal 53 leerlingen in gewone scholen. De bijstelling is gebaseerd op de leerling-leerkracht-ratio in het buitengewoon vs het gewoon onderwijs.

Hoofdstuk 12. Wijzigingen van het decreet over leersteun van 5 mei 2023

Artikel 83

In het decreet leersteun wordt in artikel 56 verwezen naar het BVR tot bepaling van de inhoud van het gemotiveerd verslag en van het attest bij het verslag voor toegang tot een individueel aangepast curriculum in een school voor gewoon onderwijs of tot het buitengewoon onderwijs. De naam van dat BVR werd gewijzigd in het BVR tot uitvoering van het decreet over leersteun, namelijk naar 'besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot bepaling van de inhoud van het GC-verslag en van het attest bij het IAC-verslag of OV4-verslag'. In het decreet leersteun wordt nu ook de naam van het betreffende BVR aangepast.

Hoofdstuk 13. Wijzigingen van het decreet over de onderwijsinternaten van 16 juni 2023

Artikel 84

Er worden definities van afzondering, afzonderingskamer en fixatie toegevoegd aan artikel 3 van het decreet over de onderwijsinternaten. Deze definities zijn dezelfde definities als de definities die ingevoegd worden in het decreet basisonderwijs en in de codex secundair onderwijs en zijn grotendeels dezelfde definities als de definities die gebruikt worden in het DRM. Zo wordt er over gewaakt dat er binnen de verschillende beleidsdomeinen eenheid wordt gecreëerd over de verschillende begrippen en wordt er onduidelijkheid tegengegaan.

De definities vloeien voort uit de intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede jeugdhulp. Zoals al eerder gesteld in de algemene memorie, is de juridische analyse opgenomen in deze richtlijn breed genoeg zodat er geen apart onderzoek voor onderwijs nodig was.

De eerste definitie is de definitie van afzondering. Afzondering is het verblijf van een persoon (leerling/interne) in een individuele afzonderingskamer of in een ander lokaal. Dit lokaal kan die persoon (leerling) niet zelfstandig verlaten. Het al dan niet zelfstandig kunnen verlaten van een kamer is het doorslaggevend criterium. Iemand op de gang zetten bijvoorbeeld is geen afzondering.

De afzonderingskamer is de kamer die gebruikt moet worden voor de afzondering. Deze kamer is een veilig ingerichte, specifiek daartoe bedoelde, hoog beveiligde ruimte. De persoon (leerling) kan deze kamer uiteraard niet zelfstandig verlaten (anders zou het geen afzondering zijn).

Fixatie is elke handeling of elk gebruik van materiaal die ervoor zorgt dat een persoon zich niet meer volledig vrij kan bewegen. De bewegingsvrijheid van de persoon wordt dus beperkt, verhinderd of belemmerd. De persoon kan ook niet zelfstandig zijn bewegingsvrijheid herwinnen.

Er bestaan drie vormen van fixatie, met name de fysieke interventie, de mechanische fixatie en de medicamenteuze fixatie.

Met fysieke interventie wordt bedoeld de fixatie door middel van een interventie waarbij de persoon door één of meerdere personen (bijvoorbeeld leerkrachten) op een fysieke wijze vastgehouden of geïmmobiliseerd wordt of waarbij de persoon op een fysiek gecontroleerde wijze verplaatst wordt of zich laat verplaatsen.

Mechanische fixatie is de fixatie door middel van het aanwenden van mechanische hulpmiddelen bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, welke niet zelfstandig door de persoon kan verwijderd worden. Hulpmiddelen voor het ondersteunen of corrigeren van de fysieke houding van de persoon bevestigd aan of in de directe omgeving van de persoon, en die niet zelfstandig door de persoon kan verwijderd worden, worden niet beschouwd als mechanische fixatie tenzij deze hulpmiddelen buiten hun oorspronkelijke doelstelling gebruikt worden.

Medicamenteuze fixatie is de fixatie door middel van het acuut of chronisch gebruik van medicatie. In de bepalingen over afzondering en fixatie wordt medicamenteuze fixatie niet opgenomen in de definitie aangezien het beslissen tot en het toedienen ervan een medische handeling betreft, handelingen waar de Vlaamse decreetgever geen bevoegdheid toe heeft. Het toedienen van medicamenteuze fixatie is de uitoefening van geneeskunde. De Wet Uitoefening Gezondheidszorgberoepen en de Wet Patiëntenrechten zijn van toepassing. Het is die wetgeving die in dat geval gevolgd zal moeten worden. Het is de federale wetgever die zal bepalen wie bevoegd is om bepaalde medische handelingen te stellen, maar in principe zal dat altijd een arts zijn, tenzij er bijvoorbeeld op grond van een koninklijk besluit verpleegkundigen of andere bekwame helpers

onder toezicht van een arts door de federale overheid die bevoegdheid hebben gekregen.

Op een aantal situaties zijn de omschreven voorwaarden niet van toepassing. Het gaat om handelingen die een internaatsmedewerker stelt zoals ook een verantwoorde ouder die handeling zou stellen in overeenstemming met de leeftijd en het beslissingsvermogen van een leerling om hem te beschermen bij acuut en ernstig gevaar, bij potentieel gevaar of onaangepast sociaal gedrag.

Artikel 85

Er wordt een extra hoofdstuk ingevoegd. De maatregelen inzake afzondering en fixatie zijn verboden behalve in zeer uitzonderlijke gevallen en als een maatregel genomen wordt, moeten de rechten van de leerlingen beschermd worden. Maatregelen inzake afzondering en fixatie kunnen bovendien nooit ingezet worden als sanctie of als straf en horen dus absoluut niet bij de bepalingen inzake preventieve schorsing, tijdelijke en definitieve uitsluiting. Bijgevolg wordt er gewerkt met een apart hoofdstuk dat ingevoegd wordt na hoofdstuk 5.

Artikel 86

Er wordt een artikel 21/1 ingevoegd. In paragraaf 1 wordt bepaald dat afzondering en fixatie verboden zijn behalve in de gevallen waarbij een decreet uitdrukkelijk bepaalt dat afzondering en fixatie toegelaten zijn. Volgens het internationale mensenrechtencontentieux zijn zowel fixatie als afzondering buiten een detentiecontext als straf of collectieve maatregel verboden en zullen afzondering en fixatie in zo'n geval beschouwd worden als een vorm van onmenselijke behandeling. Afzondering en fixatie zijn enkel toegelaten bij ernstig en acuut gevaar, en mits instemming bij potentieel gevaar ter preventie van actueel en ernstig gevaar en voor de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van het kind.

Paragraaf 2 bepaalt dat een onderwijsinternaat verplicht is om een beleid inzake de preventie van afzondering en fixatie te ontwikkelen als het onderwijsinternaat al eerder een maatregel inzake afzondering en fixatie heeft moeten nemen en na een inschatting vaststelt dat de kans reëel is dat ze in de toekomst nog een maatregel inzake afzondering of fixatie zal moeten nemen. Het principe is hier dat niet elke onderwijsinternaat geconfronteerd wordt met afzondering en fixatie. Daarom moet dus niet elke onderwijsinternaat verplicht worden om zo'n beleid te ontwikkelen.

Aangezien het beleid over de preventie van afzondering en fixatie deel uitmaakt van het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid van het onderwijsinternaat en het reglement (waar een passage inzake de preventie van afzondering of fixatie moet worden opgenomen indien er maatregelen inzake afzondering of fixatie moeten worden genomen op dat onderwijsinternaat), zullen de ouders en de internen in principe betrokken zijn bij de ontwikkeling van het beleid.

Paragraaf 3 bepaalt dat voor er bepaald moet worden welke preventieve interventies en alternatieven er ingezet kunnen worden om het gebruik van afzondering en fixatie te vermijden.

Artikel 87

Er wordt een nieuw artikel 21/2 ingevoegd over afzondering en fixatie bij acuut en ernstig gevaar. Ook in dit geval is afzondering en fixatie in principe verboden tenzij onder de voorwaarden bij dit decreet bepaald.

De maatregel kan enkel als laatste redmiddel genomen worden, als er geen alternatief is. De maatregel moet zo kort als mogelijk duren en stopt als er geen ernstig of acuut gevaar meer is.

De maatregel gebeurt zo veel als mogelijk op maat van en in afstemming met de interne, en de situatie. De maatregel wordt dus zo goed als mogelijk aangepast aan de interne. Ook wordt er continu gezocht naar minder ingrijpende alternatieven.

Een onderwijsinternaat moet passende maatregelen nemen om medische bijstand te verzekeren, als die medische bijstand in het belang van het kind vereist is. Ook moet het personeel van het onderwijsinternaat tijdens de maatregel regelmatig contact met de interne hebben met de focus op het welbevinden van de interne.

Mechanische fixatie is verboden bij internen die jonger zijn dan 12 jaar. Ervaring binnen welzijn leert dat mechanische fixatie bij jonge kinderen vaak zorgt voor een zeer traumatische ervaring. Daarom is mechanische fixatie bij die groep jonge internen verboden.

Paragraaf 2 bepaalt verder dat ouders zo snel als mogelijk moeten op de hoogte worden gebracht van de afzondering of fixatie. Na elke afzondering of fixatie volgt een nabespreking met de interne en met de ouders.

Artikel 88

Dit nieuw artikel 21/3 gaat over het toepassen van afzondering of fixatie bij potentieel gevaar, om te vermijden dat er sprake zal zijn van acuut of ernstig gevaar voor de interne of anderen of om de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van de interne te bevorderen.

Ook deze vorm van afzondering en fixatie is verboden tenzij er aan een aantal voorwaarden is voldaan. De eerste voorwaarde is dat er instemming moet zijn met deze vorm van afzondering en fixatie. Internen en ouders moeten instemmen. Enkel als de interne niet tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, is zijn instemming niet vereist. Zonder instemming is afzondering of fixatie verboden. De toepassing van de afzondering en de fixatie moet dus ook gebeuren op maat van de interne.

Verder blijft het principe dat de maatregel een laatste redmiddel is, als er geen andere opties meer zijn en dat de maatregel zo kort als mogelijk moet duren. Er

moet blijvend gezocht worden naar minder ingrijpende alternatieven. Het personeel van het onderwijsinternaat moet tijdens de maatregel regelmatig contact met de interne hebben met de focus op het welbevinden van de interne.

Ook hier is het principe dat ouders zo snel als mogelijk op de hoogte worden gebracht. Ook moet er iedere keer een nabespreking zijn.

Artikel 89

Dit nieuw artikel 21/4 bepaalt de voorwaarden voor een afzonderingskamer.

Paragraaf 1 bepaalt de criteria van de afzonderingskamer. Een afzonderingskamer moet in de eerste plaats veilig zijn voor de internen. Er moet fysieke nabijheid op maat van de interne mogelijk zijn. Enkel het bevoegd personeel kan de kamer inkijken en betreden. Wie dat personeel is, bepaalt het onderwijsinternaat zelf. De afzonderingskamer moet ook oriëntatiemogelijkheden, lichtinval (hoeft niet per se natuurlijk lichtinval te zijn) en een aan de interne aangepaste tijdsindicatie bevatten.

De interne moet ook altijd rechtstreeks contact kunnen nemen met een personeelslid van het onderwijsinternaat. Communiceren moet mogelijk zijn. De Vlaamse Regering kan verdere voorwaarden bepalen waaraan een afzonderingskamer moet voldoen.

Artikel 90

Dit nieuw artikel 21/5 gaat over de registratie van maatregelen inzake afzondering of fixatie.

Elke keer dat er een specifieke maatregel inzake afzondering of fixatie wordt genomen, wordt die maatregel geregistreerd. Daarbij wordt er geregistreerd welk type maatregel (afzondering of fixatie) er genomen werd. De omstandigheden, de aanleiding of reden en uitgetoetste alternatieven worden opgenomen. Verder wordt het algemene verloop van de maatregel, het tijdstip van begin en einde van de maatregel, de tijdstippen van en observaties tijdens het toezicht en de communicatie met de interne opgenomen. Ook of de interne verwondingen heeft of als er derden verwondingen hebben, wordt geregistreerd. Als derden verwondingen hebben, dan zal de school in het kader van de GDPR, de identiteit van de derde waarschijnlijk niet kunnen opnemen. Ook worden eventuele opmerkingen van de interne en de ouders met betrekking tot het verloop van de maatregel opgenomen, net zoals de nabespreking.

Paragraaf 2 bepaalt waarom de verwerking van de persoonsgegevens rechtmatig is (noodzakelijk om de vitale belangen te beschermen). Het internationaal mensenrechtencontentieux onderstreept het belang van registratie. Ook de doelstellingen van de bewaring worden uitdrukkelijk bepaald en dan met name het vrijwaren van de rechten van de leerling en als element van interne kwaliteitszorg. Registratie zorgt er enerzijds voor dat de toepassing van de maatregel zichtbaar wordt. De interne en de ouders kunnen de toepassing van de

maatregel ook controleren en in vraag stellen. Anderzijds laat registratie toe om data te genereren op verschillende niveaus. Voor het onderwijsinternaat kan de registratie als input voor de nabespreking van de maatregel met het personeel dienen en voor post-incident analyse van bepaalde casussen en voor de kwantitatieve analyses op alle uitgevoerde afzonderingen en fixaties en voor post-incident analyse van bepaalde casussen.

Paragraaf 3 bepaalt dat het onderwijsinternaat de verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerkingen van de persoonsgegevens

Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van deze gegevens. Deze gegevens worden tien schooljaren na het einde van het schooljaar waarop de interne ingeschreven was, bewaard.

Onderwijsinternaten kunnen de gegevens onderling uitwisselen in het kader van intervisie en als element van interne kwaliteitszorg. Uiteraard moet hierbij de AVG gerespecteerd worden. Dat betekent dus dat die gegevens enkel gepseudonimiseerd zullen kunnen uitgewisseld worden.

Artikel 91

Dit artikel wijzigt artikel 54 van het decreet over de onderwijsinternaten en neemt het niet volgen van de regels inzake afzondering en fixatie op in de opsomming van artikelen waarvan het niet volgen van die artikelen aanleiding geeft tot een sanctie.

Het is de onderwijsinspectie die moet vaststellen of er een schending is.

Hoofdstuk 14. Slotbepalingen

Artikel 92

De artikelen in dit decreet treden in werking op 1 september 2024, met uitzondering van artikel 18 dat in werking treedt op 1 september 2025.

Enkele artikelen hebben uitwerking met terugwerkende kracht. De motivatie daarvoor wordt bij het desbetreffende artikel toegelicht.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS